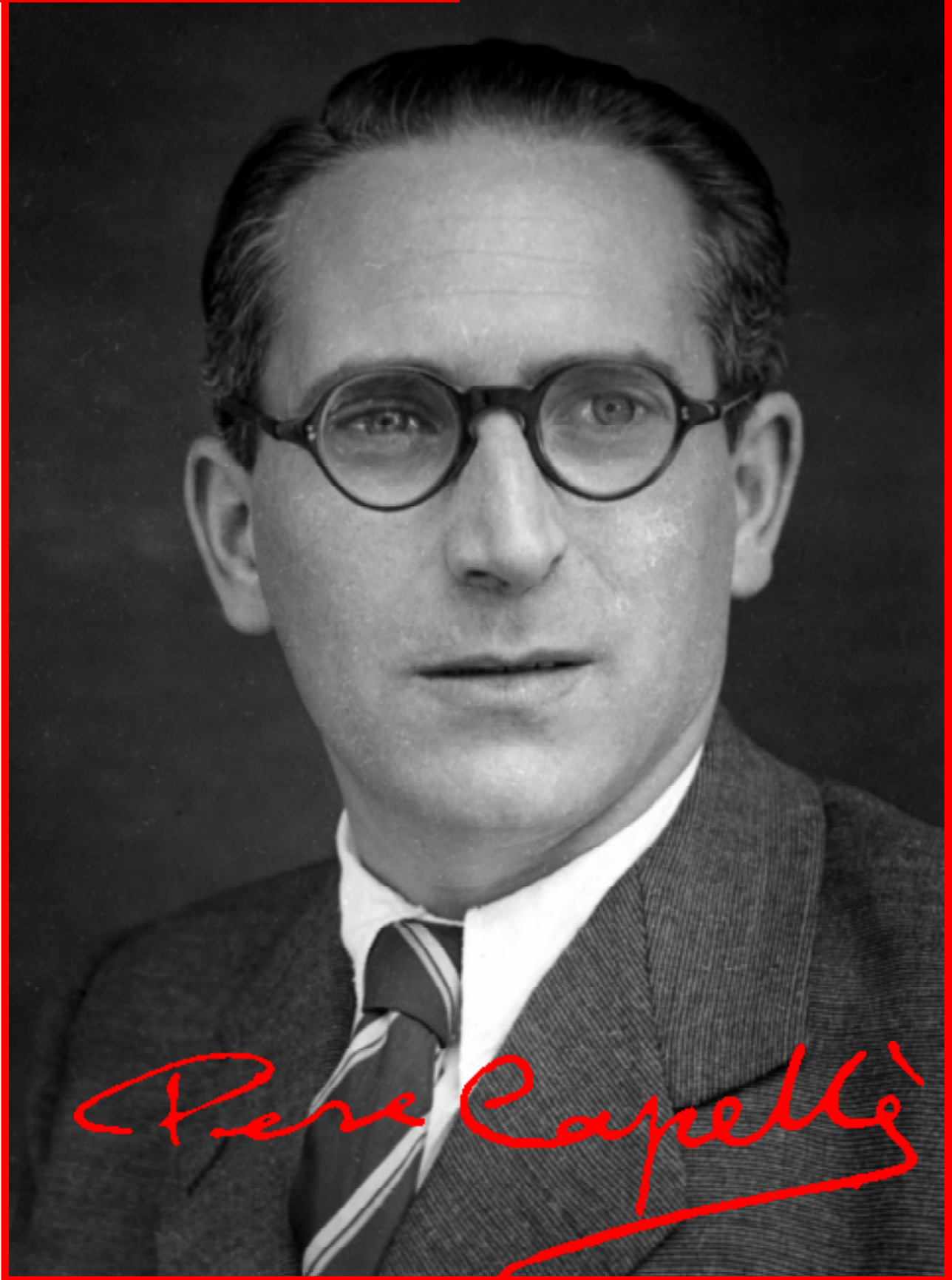

es saig

2004, any Pere Capellà

És un fet que Algaida va cometre una injustícia amb en Pere Capellà a l'acabament de la guerra civil i que s'establí un dolorós divorci entre ell i el seu poble; certament seria injust atribuir el tort a tot el poble, quan la culpa directa recau en els governants del moment amb els seus informes desfavorables, però no es pot negar l'existència d'una ofensa i d'un greuge.

També és un fet que, amb lamentable retard, s'ha intentat superar i rescabalar el menyspreu. Recordem que en complir-se els vint-i-cinc anys de la seva mort, el 1979, l'Ajuntament d'Algaida el va recordar dedicant-li la setmana cultural de sant Honorat amb la representació d'unes quantes de les seves obres i amb una taula rodona on varen intervenir Josep M. Llompart, Antoni Serra i Gabriel Janer Manila, a més d'una exposició sobre la seva obra. Una primera passa, tan modesta i vacil·lant com vulgueu.

Una altra passa important en aquest camí de desagreujament va ser el nomenament de Pere Capellà com a Fill Il·lustre d'Algaida. Era pel gener de 1990 quan el consistori va aprovar l'acord. El seu fill, en Llorenç, interpretava el nomenament com una "encaixada simbòlica entre el poble i el seu fill"; deia també que, rehabilitant l'home, Algaida feia "un gest de generositat superador de passats greuges". Pensam que, més que "un gest de generositat", va ser un acte de necessària i improrrogable dreta llei.

Recordem, encara, que pel març de 1996 l'Ajuntament acordava batejar com a "Casal Pere Capellà" l'edifici que fins aleshores es deia "d'Usos Socials" del carrer des Cavallers. En fixar el nom oficial, el consistori recordava els mèrits de Pere Capellà com a escriptor, poeta, dramaturg i educador; és evident que s'oblidaven altres mèrits molt importants. Ara bé, era un altre gest de reparació, entelat pel fet que l'acord es va prendre per majoria; és la prova que Pere Capellà encara resulta una persona incòmoda per a certs sectors del poble.

La darrera passa en aquest trajecte de reivindicació el tenim en la declaració d'Any Pere Capellà aquest 2004 que tot just començam. Hem viscut ja uns quants actes amb l'objectiu de donar a conèixer la persona i l'obra de Pere Capellà i l'activitat programada és densa i variada. I no podem oblidar que la persona d'en "Mingo Revulgo" pot ser un model profitós en aquests moments d'ofensiva manifesta i flagrant contra la nostra llengua i la nostra identitat. Ell ("Jo sóc català") es declarava enamorat d'un poble "de lluita incansable per la llibertat".

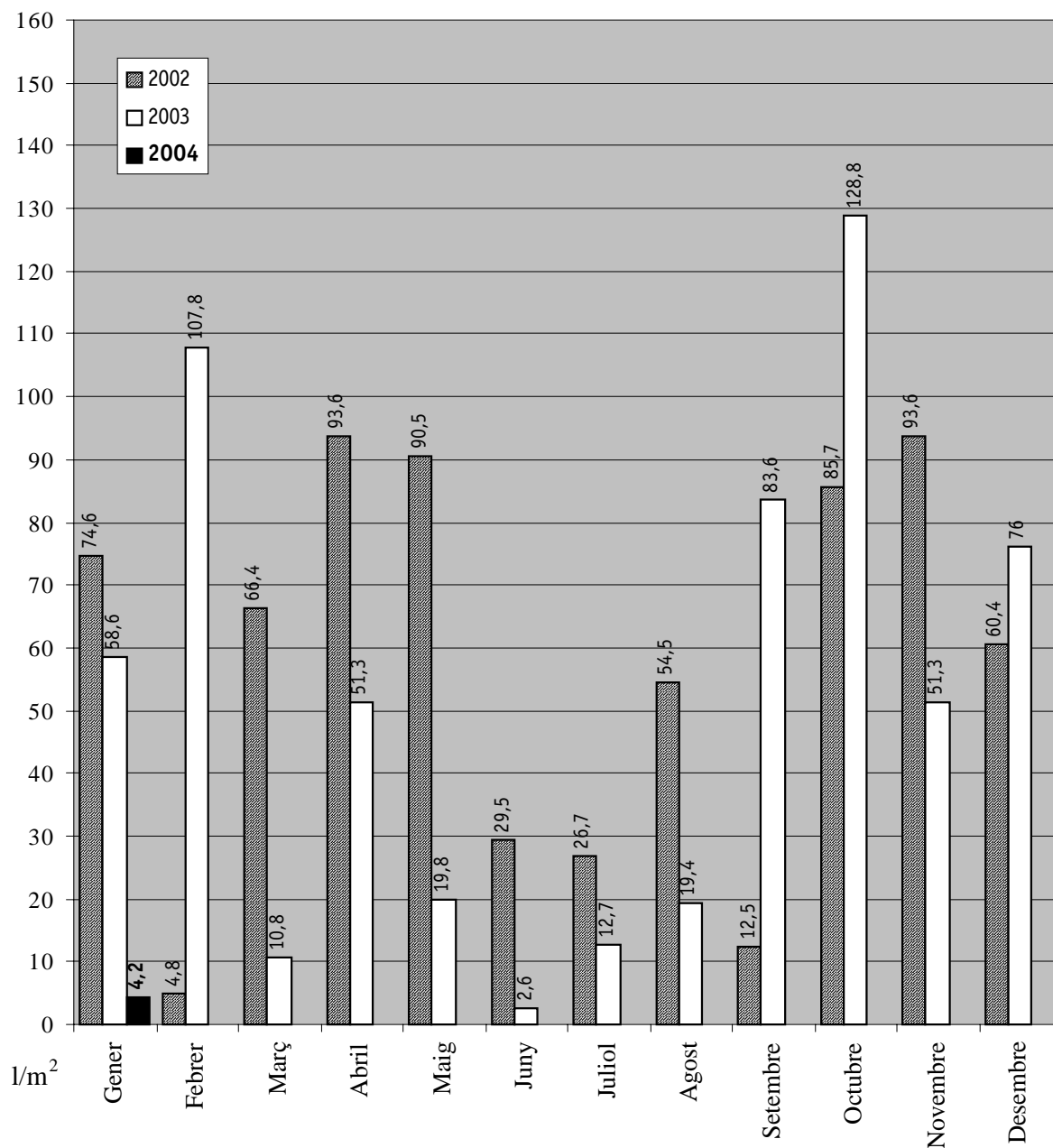
PORTADA
Pere Capellà Roca

Sumari

- 02 Editorial
- 04 Pluviòmetre
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 08 Esports
- 09 Moviment demogràfic
- 10 Sabeu on és?
- 11 El sant del mes
- 12 Una passejada, dues estampes...
- 13 Fa vint anys
- 14 Els lectors escriuen
- 16 Flora d'Algaida
- 18 L'Ajuntament informa
- 20 Obres del santuari de Gràcia
- 21 Notícies
- 22 Resum de premsa
- 26 PSM-EN d'Algaida
- 28 AMPA del Col·legi Públic P.Pou
- 29 Noticiari de l'Obra Cultural
- 30 2004, any Pere Capellà
- 32 Sobre astronomia
- 33 Xerradetes en cadena
- 35 Glosa
- 36 Una ració de cançó silenciada
- 40 Pregó Sant Honorat 2004

Pluviòmetre

El mes de desembre va acabar amb un total de 76 litres; això fa que la quantitat final corresponent a l'any natural 2003 sigui de 626,6 litres, per sobre de la mitjana corresponent al nostre poble. Haurem de referir-nos a l'any que hem acabat com un any molt bo, amb pluges regulars i abundants, sense causar desastres. Ja podríem firmar perquè seguís així.

El gener, en canvi, ha començat fluix: fins dia 25 només s'havien recollit 4,2 litres, pràcticament res.

Convit

Apicultors, banquers, colomòfils, dentistes, estudiants, farers, guàrdies, historiadors, informàtics, jubilats, kirieleisons (cantadors de), llenyataires, mestres, nevaters, oficinistes, perruquers, químics, rendistes, sastres, tècnics de so, usurers, veterinaris, waterpolistes, xapetaires i zeladors. I artistes, buròcrates, carnisers, defensors, escolans, firaires, gerrers, hortolans, il·lustradors, joiers, kamikazes, llibreters, mestresses de casa, notaris, obrers, polítics, quiosquers, restauradors, sabaters, teixidors, uròlegs, vinaters, wagnerians (cantants d'òpera), xocolaters i zíngars. I àngels, barbers, cosidors, dansaires, electricistes, fusters, gents, hotelers, il·lusionistes, jardiniers, karateques, llanterners, mecànics, ninotaires, organistes, professors, quaresmers, regadors, savis, trinxeters, urbanitzadors, vidriers, windows (venedors de), xilofonistes i zoòlegs. I arquitectes, bussejadors, cafeters, delineants, enrajoladors, femeters, guixaines, herbolaris, infermers, jutges, kàisers, llicenciats, modistes, narcotraficants, ocellaires, procuradors, quintos, ramaders, secretaris, toreros, universitaris, vaquers, wolfràmics, xeremiers i zenitals (pilots). I advocats, bugaders, cordadors, dimonis, enginyers, frares, guionistes, hisendats, intel·lectuals, jugadors, kantians (filòsofs), llauners, metges, nuncis, ouaires, periodistes, qüestionadors, rel·lotgers, saigs, transportistes, untadors, ventrílocs, wiskiers, xefs i zootècnics. I apotecaris, botiguers, caçadors, ducs, escrivents, forners, guanyadors, homeòpates, inspectors, joglars, kenyans (atletes), llitaires, moliners, nedadors, odontòlegs, pintors, quincallaires, remeiers, sainetistes, traginers, ungidors, vanovers, wattímetres (fabricants de), xofers i zombis. I astrònoms, bombers, comptables, deutors, ebenistes, ferrers, galeristes, hostiers, joqueis, kirieleisons (inventors de), licoristes, músics, no-

vics, oliers, poetes, querellants, reformadors, serrallers, tresorers, urbans, velluters, etc. etc. I més etc.

I per descomptat també les persones del gènere femení que exerceixen els honrats oficis que acab d'esmentar, i tots els altres inclosos dins els etcètera. Vull aclarir que no tenc ganes de marginar ningú, ben al contrari. Si no he escrit allò tan manejat, però a la vegada tan poc manejadís, de «apicultors i apicultores, banquers i banqueres», i així fins al final, és simplement per no fer encara més enfarfegat aquest paper.

En resum, i ja sense més dilacions, que tothom queda convidat a participar a la manifestació que, si els déus ho volen, celebrarem a Ciutat dia 14 de febrer per fer arribar, als del PP-UM que governen, el poc amor que sentim per la política tan piconadora, tan absurdament destructora del territori que volen dur a terme. Per recordar-los que «qui estima Mallorca no la destrueix».

I a tu, lectora o lector espavilat, que t'has botat línies i línies d'aquest escrit per anar tot dret al final i llucar l'improbable sentit d'aquesta tirallonga de noms d'ofici, et vull confessar que m'he confiat a la benèvola protecció d'un dels sants de la diada d'avui, 20 de gener: Sant Pere cuiner.

«Sant Pere cuiner,
feu-me sortir el guisat bé».

Ell és qui m'ha aconsellat que per fer l'aguiat estalviàs aznars, matas, munars i altres ingredients tan mals de pair com ho puguin ser els macs de torrent o l'arena de la platja. I així m'ha sortit el bull. Bona digestió.

Dels dies de Cap d'Any, més o manco cada mes de febrer hem de comentar les mateixes coses : lloances del betlem de l'església, que es pot comparar ben bé amb qualsevol betlem de per Ciutat, l'ambient de la plaça i davant l'església per les campanades, la brutor i els vidres romputs en acabar la festa, l'ambient dins els cafès o pubs que estan oberts,... Ens han dit que enguany hi ha hagut menys ambient i gent amb ganes de "marxa", tant a les campanades com després per plaça. Segons comentaris, els restaurants algaidins no ompliren com altres anys, ni de molt. Serà veritat que hi ha una certa crisi (naturalment deguda al Pacte de Progrés, no a l'euro i a les pujades de preus, que segons les estadístiques no arriben ni al dos i mig per cent, a les Balears), i que la gent, de cada vegada més, s'estima més quedar a veure les porqueries de la tele a ca seva, en comptes de sortir i fotre un grapat d'euros?

Allà on hi hagué, segons notícies, un bon ambient, fou a la cavalcada de Reis: la plaça s'omplí de gom en gom, a pesar del fred que feia. És curiós veure les cares dels més petits, que baden uns ulls com platets. Però els més grandets, que ja no deuen creure en els Reis, també passen un guster arreplegant caramels (quants de quilos en deuen tirar?) Ara, el que és un «poema» és veure les cares dels padrins i padrines, que són tot baves davant les cares dels petits. El que no s'explica gaire és com s'entén que els al·lots rebin regals el dia de Nadal, de Cap d'Any i dels Reis i encara puguin creure en els Reis. Bé, hi ha coses que més val no anar a cercar.

Des de fa mesos, a nivell autonòmic, s'està parlant molt de la "valencianització" que estam pintant a les illes, referint-se a te-

mes de política o de lingüística, o d'altres aspectes. I a Algaida sentírem aquesta paraula, nova dins el nostre redol algaidí, el dia dels foguerons de Sant Honorat, amb els dimonis i els coets que s'amollaren aquella nit: un comentava que un temps per Sant Jaume no n'amollaven gaire més. Ah! I aquest mateix comentari sentírem la nit de la cavalcada de Reis, que un temps, quan les carrosses eren devers sa Tanqueta, amollaven un parell de coets, mascles, per avisar la gent; enguany en pujaren molts, cap al cel, de coets, d'aquells tan "guapos" que, altre temps, feien exclamar un OOOOOH!!! mig en conya mig seriosament. Bé, per acabar, hem de repetir el que sentírem a bastant gent, parlant dels dimonis: que el primers anys tenien un atractiu bastant important, però darrerament, sobretot enguany, es va fer massa llarg per la majoria.

Seguint amb Sant Honorat, sempre que la festa cau en dia feiner, com enguany, el comentari més sentit és que hi haurà poca gent i que la festa serà més "algaidina". Bé, idò enguany, com sempre, la missa del Sant va tornar a omplir l'església, la placeta va quedar ben atapeïda per veure ballar els cossiers i al refresc, com podeu suposar, era una odissea acostar-se a les taules. Això sí, al matí, que feia un dia ben agradable, la immensa majoria dels assistents eren algaidins. En canvi, pel que ens han comentat, no es podia dir el mateix la nit anterior, dels foguerons: els algaidins no arribaven ni a la meitat. I, com cada any, hi hagué el mateix problema: les bosses de menjar no bastaren per a tothom. Ens han assegurat, com a cosa certa, que una "persona" (no algaidina) va aconseguir fins a quatorze (sí, això ens han dit, 14) bosses de menjar, que va utilitzar l'en-

demà per anar als foguerons de Sa Pobla. Repetim que ens ho han dit com a cert, nosaltres no ho vérem... De cada vegada més, hi ha gent que considera que el nostre Ajuntament s'hauria d'estalviar un grapat d'euros (i diuen que no en sobren, d'euros, per allà) fent pagar qualque cosa pel menjar, encara que només fos un preu simbòlic, preu de cost si voleu, però així s'evitarien aquests abusos. Davant aquesta proposta, qualcú va comentar que això podria llevar vots als polítics, però la resposta sempre és la mateixa: aquesta gent que abusa no vota a Algaida.

Ja no hi pensàvem, perquè pareix que ha passat molt de temps, però només fa un mes. Es veu que les setmanes de les festes, Nadal, Cap d'Any i Reis, els contenidors dels afores del poble i el punt verd feien feredat: el merder era grandíols la majoria de dies. Pels comentaris, no és que no ho recollissin, el problema era que l'endemà tornava a estar igual d'emmerdat, tant els contenidors de fems com, sobretot, els de vidre; es veu que el consum de botelles s'incrementa molt, en aquestes dates. Potser seria el moment de replantejar un increment de dies de recollida, o al manco un servei d'emergència. Segurament el problema, com moltes vegades, és econòmic i, com ja hem repetit, diuen que les "arques" municipals no van massa alegres.

Com cada any, el campionat de truc ha tornat a arregar un cop per setmana un bon grapat de jugadors que per uns moments deixen les butaques davant els televisors per anar a passar gust d'una vetlada agradable. Bé, agradable si la partida surt bé, que si no, cosa que passa a la meitat dels jugadors, el mal humor és ben evident. El que ens han comentat un parell de juga-

dors, casats naturalment, és que les seves respectives esposes els "conviden" a que, abans d'entrar al dormitori, deixin la roba defora, que si no, tot fa olor de fum. I és que, ens han dit, segons on et toca jugar, tant si ets fumador com si no, te'n vas ben carregadet de nicotina. Però també diuen que la feina de gust no cansa.

Per acabar, repetirem que quan aquest Sord repeteix qualque comentari que ha sentit pel poble, no vol dir, ni molt manco, que aquella opinió sigui majoritària; normalment hi haurà tanta gent, o més segurament, que pensa el contrari. Deim això perquè hi ha hagut qualque caçador que se n'ha rigut quan ha llegit que la temporada passada ha estat tan dolenta. El que passa, ens han fet arribar, és que a Algaida hi ha molts "d'escopeters", que no és el mateix que caçadors, que surten a caçar sense un bon animal, i que tiren als tords al vol, i... en una paraula, "escopeters". Quan un té una bona cussa, o un bon coble, i ell també sap a on tira, el vedat d'Algaida, amb tots els seus defectes, és un bon vedat i pots passar gust. Un dels problemes més greus per als caçadors és la quantitat de casetes, i casals, que es troben per fora vila i que de cada vegada en surten més. Una pregunta que es fan els caçadors i tota la gent que va a passejar per fora vila és si totes aquestes edificacions paguen els seus impostos al nostre Ajuntament, ja que segurament entren, o entrarien, bastants de doblers al municipi, ja que utilitzen tots els serveis de què disposam. Bé, aquesta pregunta és massa seriosa, i segurament no la trobarem contestada a les planes de l'Ajuntament Informa. Fins al mes qui ve.

Futbol

Estirada d'orelles per a l'equip dels grans, ja que durant el mes de gener i faltant el partit de Ses Salines, només ha sumat quatre punts, amb una victòria, un empat i una derrota.

Els problemes defensius segueixen essent el maldecap més gros per a Sebastià Feliu, tot i que ha provat diferents sistemes i combinacions de jugadors per millorar aquest aspecte. Cal destacar que els problemes defensius són més patents a fora camp, ja que dins el Porrassar tan sols hem encaixat sis gols. Aquests mals resultats han fet que baixàssim fins a la setena posició però amb totes les opcions per lluitar per les posicions capdavanteres.

Les fèmines segueixen arrasant al campionat i ja creen nervis a la directiva per un possible ascens, ja que això suposaria jugar a categoria nacional amb el corresponent cost econòmic. Però sabem de bona mà que la directiva està disposada a fer totes les passes possibles, perquè les al-lotes puguin gaudir d'aquesta oportunitat única, tant per a elles com per a tota l'afició algaidina.

El futbol dels més petits manté la seva trajectòria regular amb resultats exitosos. Els alevins i juvenils estan situats primers i segons respectivament. Cadets i infantils, partit rere partit, escalen posicions amb un bon espectacle digne de veure. I finalment els benjamins que estam segurs que aquesta segona volta aconseguiran algun resultat positiu.

1a Regional

Can Picafort - C. E. Algaida 1-1

Sóller - C. E. Algaida 5-4

C. E. Algaida - Escolar 1-0

Ses Salines - C.E Algaida 2-0

Femení

C. E. Algaida - Santa Ponça 2-0

Juvenil

Ramon Llull - C. E. Algaida 2-1

C. E. Algaida - Santa Maria 4-1

Murenc - C. E. Algaida 0-1

Cadets

Felanitx - C. E. Algaida 2-1

C. E. Algaida - Alcúdia 1-0

C. E. Algaida - Espanya 3-3

Infantil

C. E. Algaida - Marratxí 6-1

Aleví

Felanitx At.- C. E. Algaida 0-10

C. E. Algaida - At. Collera 9-0

Son Servera - C. E. Algaida 2-4

Benjamí

S'Horta - C. E. Algaida 7-1

C. E. Algaida - Felanitx 0-8

C. E. Algaida - Cala d'Or 1-12

Voleibol

Les jugadores del C.V. Algaida han afluixat el rendiment respecte a la meteòrica primera volta, perdent opcions per ascendir a la màxima categoria del volei femení.

Actualment es troben en quarta posició empatades amb el Ciutadella, rival directe de les Illes. Cada vegada es veuen més enfora les possibilitats d'ascens, objectiu que es varen proposar a principi de temporada. S'ha de dir que la fuga de Marianela Rovinet per acudir al preolímpica amb la seva selecció ha afectat el ritme de joc de l'equip algaidí

Drac Hotels C.V. Algaida - C.V. Quart 3-0

C.V. Elche Gioseppo - Drac Hotels C.V. Algaida 3-0

Drac Hotels C.V. Algaida-C.N. Sabadell 3-0

**Toni Amengual de Gràcia
Alexandre Mulet**

Escacs

S'han celebrat els torneigs de Sant Honorat 2004, tant en categoria absoluta com infantil.

En categoria absoluta s'ha vist un torneig d'alt nivell i molt disputat en què el favorit, en Jordi Valls, s'ha hagut de conformar amb la segona plaça, superat per l'equatorià del club algaidí, Jorge Navarrete, brillant guanyador del torneig. En tercer lloc s'ha classificat Joan Crespí després d'una renyida lluita amb Sebastià Massanet.

Els infantils també ens han brindat un interessant torneig. Els participants d'aquest any han estat molt joves i ja manegen molt bé les peces d'escacs, si tenim en compte la seva edat. El guanyador ha estat Vicenç Cañellas, de set anys, després d'una aferradissa lluita amb Miquel Rafel. S'ha hagut de fer una partida de desempat entre aquests dos joves escaquistes per dictaminar el guanyador del torneig. Margalida Jaume s'ha fet amb la tercera plaça.

Ha començat la lliga per equips, en què el Club d'Escacs d'Algaida participa en 1a Categoria. Es conserva l'estructura de l'equip que tan bona campanya va realitzar la temporada passada, si bé hi ha hagut dues baixes bastant importants. Els membres del club són conscients que difícilment es podrà supurar o igualar l'actuació de la temporada anterior i, en principi, l'objectiu és mantenir la categoria, però fora renunciar a cotes més altes. S'ha començat aquesta lliga amb molt bon peu, derrotant l'equip "Costa de Calvià" que a l'anterior temporada militava a categoria Preferent i, per tant, era esperat amb molt de respecte. Semblava que aconseguir la victòria seria molt difícil, però l'equip algaidí es va acabar imposant per un rotund 4 - 1.

Jaume Toledo

Defuncions

Pedro Pou Servera

Va morir a Pina dia 2 de gener als 60 anys.

Antoni Ramon Marí

Va morir dia 7 de gener.

Catalina Oliver Oliver

Ens deixà dia 15 de gener. Tenia 79 anys.

Magdalena Bonnín Miró

Morí dia 16 de gener a l'edat de 87 anys.

Antoni Gayá Alzamora

Va morir dia 18 de gener als 67 anys.

Melchor Gelabert Juan

Va morir dia 20 de gener als 73 anys.

Naixements

Gabriel Canalejo Fettelschoss

Fill de José Manuel i Bettina. Va néixer dia 24 de desembre.

Ylia Roger Risco,

Filla de François Charles i María Juana. Va néixer dia 16 de gener.

Un *cantó*, o *cantonada*, és l'aresta de l'angle sortit que formen dues cares contigües d'un cos polièdric, especialment d'un edifici (cap de cantó). Altres definicions lligades al mot cantó poden ser: Fragment exterior d'una cosa, especialment del pa o del formatge. També cadascuna de les parts en què es divideix el territori en alguns països; per exemple de Suïssa.

Quatre cantons: joc infantil de cinc jugadors, quatre dels quals estan situats a diferents cantons i l'altre al mig del carrer; aquest darrer tracta d'ocupar algun dels cantons que queden lliures, quan els seus ocupants canvien de lloc.

Un cantó també pot ser una peça de marès que serveix per a la construcció d'edificis. Les seves dimensions són variables; el més gros és el cantó del *gruix de rei* que fa 80x40x30 cm i el més lleuger és la *llivanya*, que fa 80x40x4 cm.

Llinatge

Cantó: existent a Alacant, Alcoi, Artà, Elda, Mataró, Palamós, etc.

Topònims

“Es cantó de n'Amador”, pedra en forma de fita que separa els termes municipals de Sineu i Llubí, situada a la carretera que enllaça Sineu amb Muro.

“Es cantó de Can Pere Creus”: creuer de camins al terme de Campos, format per la carretera de Campos a la Colònia de Sant Jordi i la carretera militar que mena a Ses Salines.

Cançó

Per devers Son Carrió.
ses dones fumen en pipa
i, si és madona rica,
habita a un cap de cantó.

Pista

Aquest cantó es troba situat a un dels carrers més antics del nostre poble i el corral de la casa que en fa part. En temps primer degué llandar amb el fossar, o primer cementiri algaidí, situat al costat de l'església. Si afegim que un dels dos carrers que delimita és el més tortuós del poble, ja haurérem dit massa.

Solució del mes passat

El creuer protagonista a *es saig* anterior, està format per l'encreuament del camí de Muntanya amb el camí Vell o de Cas Brau.

M. F.

Sant Llätzer, pintor

Potser qualcú trobi estrany la tria del sant d'aquest mes de febrer; ens hem decidit per aquest desconegut sant Llätzer perquè en consultar un santoral hem vist que celebra la seva festa el 29 de febrer. Ja és mala sort fer festa només cada quatre anys i ser pràcticament ignorat; segur que ben poca gent s'hi encomana i hem trobat que es mereix un desagreujament.

Va viure durant el segle IX, en uns moments no gens favorables per als pintors, ja que coincideix amb l'apogeu de la iconoclàstia, una doctrina contrària a la veneració de les icones o imatges que es donà al món bizantí durant els segles VIII i IX. Va ser amb l'emperador Lleó III quan esclatà la "lluïta de les imatges", segurament amb mires polítiques de cara a l'Islam. Els defensors de les imatges foren perseguits fins que durant la regència de l'emperadriu Teodora es restaurà el culte a les icones. De totes formes, la qüestió iconoclàstica contribuï a la separació entre el cristianisme d'Orient i el d'Occident.

Però tornem al nostre sant. Va néixer, Llätzer, probablement a Geòrgia i aviat es traslladà a Constantinoble on es retirà a un monestir. En ple apogeu dels iconoclastes, ningú gosava pintar representacions de Jesucrist ni dels sants. Però els superiors de certs monestirs fomentaren l'art de la pintura entre els seus monjos a fi d'evitar la desaparició de les imatges santes; un d'aquests monjos que destacà com a pintor fou sant Llätzer.

L'emperador Teòfil se n'assabentà, el féu empresonar i li manà de destruir els quadres de sants. Llätzer s'hi negà, fou cruelment turmentat i tancat en una presó; miraculosament recuperà les forces, fou alliberat i tornà amb més entusiasme a la seva activitat. L'arrestaren per segona vegada i li posaren ferros roents a les mans fins a consumir la carn i deixar-les en els ossos. Altre prodigi fou la ràpida recuperació que coincidí amb la mort de l'emperador i amb la regència de la piadosa Teodora que l'havia protegit amagant-lo a l'església de sant Joan Baptista; per això pintà un retrat del sant Precursor que fou una de les pintures més apreciades i més cèlebres del seu temps.

Una vegada restablert el culte de les imatges es va dedicar a la vida contemplativa, sense deixar la pintura. S'ordenà sacerdot i l'emperador Miquel III l'Embriac l'envià com ambaixador a Roma en temps del papa Benet III a fi de millorar les relacions amb el papat i conservar la unió de les esglésies, però la situació estava ja molt deteriorada. Segons la tradició va morir a Constantinoble cap a l'any 870.

Sembla que els pintors l'haurien de tenir com a patró, però es decantaren per sant Lluc; un greuge més per a sant Llätzer, que sens dubte tenia més mèrits per ser l'intercessor dels artistes del pinzell.

Una passejada, dues estampes...

es saig

Maria Antònia Salvà va saber sintetitzar, en poètiques paraules, les principals característiques de l'estrella mostrejada: «una joia heretada del bon temps de l'avior», que la «paret blanca forada» i que a la «llar dóna claror». El cert és, però, que l'estrella mostrejada és una herència que no hem sabut, o no hem volgut, conservar. Avui ja no perforam o calam les parets primes de les cases amb harmònics dibuixos geomètrics en forma d'estrella, perquè la vigilància del portal d'entrada, la confiam a enginyosos aparells electrònics. I no necessitam ventilar o airejar els rebosts, sinó les idees; i per això ja tenim TVE i altres cadenes... Si ens entra l'enyorança, a la paret hi posam una gelosia de terrissa, que no és com l'original, però s'hi assembla. Dues formes de bellesa que hem perdut: la geomètrica i la lèxica. Perquè l'estrella mostrejada és ja una relíquia de diccionari. Una excepció, com aquesta d'una casa del carrer d'Es Campet d'Algaida.

Text i fotografies: Miquel Serra

Número 38

El número 38 d'*es saig* presentava a la portada el grup d'al·lots que l'any 1906 anaven a classe amb Don Miquel Balaguer. I a les pàgines interiors hi havia tota una sèrie de fotografies de les passades festes de sant Honorat així com una vista de la Farinera, nou local de la cooperativa ALPIRA.

A l'editorial hi trobam un doble titular que explica prou clarament de què anava: "*es saig* no inventa notícies" i "*es saig* està obert a tothom". En "Calaix Desastre" parlava d'una "Galtada" arran d'una decisió del Ministeri d'Educació i Ciència. N'Andreu Majoral comentava la feina dels nou primers mesos de l'Ajuntament AP-PSOE en fraternal majoria. I n'Alexandre Pizà seguia amb la feia poc inaugurada secció "Salut" amb una malaltia molt adequada una vegada acabades les festes, "Sa gota", aquest excés d'àcid úric que sol ser la conseqüència d'altres excessos.

El cessament de la bibliotecària era comentat a les cròniques municipals, a un parell de Cartes al director i a les "Tentines", una secció que tot just acabava de néixer. També hi havia una carta del club ciclista, "A poc a poc", donant explicacions (amb molt de retard) de les festes de sant Jaume, de les quals s'havia encarregat amb certa polèmica.

Una glosa, "Caseta de fora vila", la firmava Antoni Pou Oliver, que més endavant publicaria una llarga sèrie de gloses amb el títol **Berenars, un per cada dia de l'any. "Ses Escolles" era una secció que seguia regularment. I va començar-ne una firmada per A. M. M. Que va tenir continuïtat si bé de forma intermitent: eren unes rondalles localitzades a un poble anomenat Adiaga.**

Com és lògic, no comentam cada mes les seccions habituals que no fallaven en cap número: "M'han dit que diuen", "Esports", "Pina", "Passatemps", "Noticiari", etc. Per cert, que en el "Noticiari" ens fèiem eco de la medalla de plata guanyada per Josep Puigserver a París, al concurs internacional convocat per l'Academie Internacional de Lutece.

Pel que fa a la "Xerradeta" (Xesc Oliver i Pere Mulet) tenia com a protagonista un pinero, l'amo en Toni "Mestrès", el qual ens contava records de la seva joventut, de la situació de la pagesia, de la seva experiència com a organista de l'església de Pina i, en definitiva, de com era Pina temps enrere i de la vida que s'hi feia.

Els sotassignats, col·laboradors de la Junta Avaluadora de Català volem fer pública la nostra preocupació per les conseqüències negatives que tindrà, sobre la població de les Illes Balears, la política lingüística impulsada pel Govern del PP i la seva actitud en relació amb el procés de normalització lingüística.

Les manifestacions públiques dels seus màxims responsables i les disposicions que afecten l'ordenació lingüística contribueixen a fer més difícil la recuperació social de la nostra llengua, a fragmentar la societat i a incrementar la desinformació i els prejudicis entre la població. És una greu irresponsabilitat que, amb interessos estrictament partidistes, des del Govern se cerqui, amb recursos populistes i manipulant la realitat, la crispació social i s'utilitzi, amb aquesta finalitat, una qüestió que hauria de ser un instrument de cohesió social: la llengua pròpia de la comunitat.

Les mesures que darrerament han anunciat no faran més que desprestigiar la llengua catalana, introduir dificultats per integrar la població d'origen immigrant i, en definitiva, marginar-la de l'ús social. Si la tasca de recuperar la presència social de la nostra llengua, a causa de la complexitat de la societat actual, ja presentava moltes dificultats, ara amb una actitud contrària des de les principals institucions aquestes dificultats es poden transformar en un obstacle insalvable.

Són molts els aspectes objecte de manipulació i d'ús partidista (el tema de les modalitats, la presència del català com a llengua vehicular de l'ensenyament, el bilingüisme, etc.) que poden afectar greument el futur de la nostra societat. En aquesta mateixa línia de prendre mesures populistes que, contràriament a la primera impressió que fan, perjudiquen el conjunt de la societat, se situa l'anunci de reconèixer el nivell C de la Junta Avaluadora de Català als alumnes quan acabin 4t d'ESO.

El C és el nivell que es considera que tenen els alumnes en acabar l'educació secundària en una societat que usa la llengua pròpia en condicions normals i en què aquesta és, per tant, l'instrument vehicular de l'ensenyament. A les Illes Balears és evident que la situació de la llengua catalana no està encara en condicions de normalitat i la seva presència a l'escola no té la regularitat ni l'extensió que tenen les llengües en les societats normals.

No es pot negar que, des que es va incorporar al sistema educatiu, l'aprenentatge de la llengua catalana entre els escolars s'ha incrementat. Des de l'Administració educativa ja s'havien adoptat mesures per fer efectiu un reconeixement gradual i objectiu d'aquesta situació (establir equivalències amb els nivells A, B i C, segons les qualificacions de 4t d'ESO i de 2n de batxillerat), que haurien de ser progressivament actualitzades. Generalitzar ara una equivalència amb el nivell C a tots els alumnes que acaben 4t d'ESO és voler establir per decret que s'ha arribat a l'estadi òptim en relació amb el nivell de llengua catalana que tots els alumnes haurien de tenir en acabar aquest període. Això, desgraciadament, encara no és ver, i amb la reducció del català com a llengua vehicular encara es farà més complicat aconseguir-ho.

Amb la decisió de concedir, en la situació actual, el nivell C a tots els alumnes que acaben ESO —qualsevol mestre i qualsevol alumne ho sap— es dinamita el sistema d'acreditació de coneixements de català. A partir d'ara, aquesta equivalència no voldrà dir res sobre els coneixements reals que tenen i, per tant, per comprovar-los s'haurà de recórrer a haver de fer nous exàmens per a tothom i, així, es perjudica a aquells alumnes que realment tenen el nivell que els pertoca.

I no és excusa que a Catalunya facin aquest reconeixement. En primer lloc, la presència del català a l'ensenyament està allà molt més estès des de fa més anys. A més, ningú no s'atreveria a dir que l'equivalència que han establert allà sigui fiable. És per això que l'Administració de les Illes Balears no reconeix aquestes equivalències fixades a Catalunya.

No perquè ho digui un decret o una ordre, el nivell de coneixements de llengua catalana del conjunt de la població creixerà de cop. Les actuacions que en aquests moments són necessàries consisteixen en l'ampliació dels mecanismes que faciliten l'aprenentatge de la nostra llengua, tant entre la població nascuda a les Illes Balears com entre la que ha nascut fora. Amb la seva política, el Govern no fa més que destruir els que fins ara existien i, en conseqüència, perjudicar el conjunt dels ciutadans de les Illes Balears i debilitar un dels principals factors que podrien actuar d'elements cohesionadors.

Francesca Ballester Cardell
 Caterina Aguiló i Torres
 Aina M. Cifre Bennàssar
 Maria Fca. Garau Sampol
 Antònia Rotger Vadell
 Maria Vidal Vidal
 Catalina Janer Gomila
 Francesca Adrover Moll
 Gabriel Suau Otero
 Rafel Ramis Mandilego
 Margalida Rosselló Villalonga
 Antònia Perelló Gamundí
 Isabel Mir Monserrat
 Marina Vergés Cisneros
 Francesc Perelló Felani
 Antoni Contestí Vives
 Margalida Segura Portas
 Antoni Mateu Amengual
 Anna I. Torrens Gelabert
 Catalina París Llompart
 Maria Josep Carrasco Escandell
 Francesca Company Vicens
 Simó Xavier Casanova i Gual
 Apol·lònia Monserrat i Caravaca
 Bàrbara Torres Serra
 Jaume Sastre Font
 M. Assupta Massutí Sampol
 Vicenta M. Vila Vivas
 M. Pilar López Sastre
 Josepa Canyelles Amengual
 Maria Josep Frau i Aguiló
 Antonina Pujol i Bosch
 Antònia Maura i Reinés
 Bàrbara Sagrera Antich
 M. Immaculada Ramis Ramis
 M. Antònia Garcia Morey
 Maties Garcias Salvà
 Caterina Canyelles Marquès
 Carolina Rigo Guasch
 Isabel M. Busquets Hidalgo
 Catalina Barceló Mayol

Francesca Cifre Pascual
 Catalina Cerdà Forteza
 M. Isabel Gual Mas
 Maria Magdalena Pons Tugores
 Margalida Quetgles Vicens
 Caterina Eva Cerdà Cladera
 M. Antònia Palou Serra
 Jerònia Quetgles Mas
 Maria Quetglas Mesquida
 Joana Maria Sampol i Mas
 Rafel Crespí Ramis
 Joan Gelabert Mas
 Antoni Nigorra Matamales
 Martí Antoni Martorell Fiol
 Antònia Barceló Costa
 Maria Lluïsa Viver Garrido
 Flora Gual Pons
 Catalina M. Aloy Gual
 M. Magdalena Ramon Andreu
 Maria antònia Ramis Sastre
 Pere Janer Mulet
 Ester Cáceres Matas
 Josep Antoni Peiró Martí
 Josep Pizà Oliver
 Carolina Canals Jofre
 Beatriu Defior Barcons
 Lluís Villalonga Pons
 Catalina Antich Oliver
 Jerònia Cardell Ferragut
 Catalina Bestard Mateu
 Josep Antoni Calvo Femenias
 Margalida Rosselló Gaià
 Jerònia Amengual Ramos
 Joana Frca. Mulet Pujol
 Catalina Company Vidal
 Magdalena Juan Juan
 Catalina Font Rangel
 Aina Gomila Gomila
 Martí Janer Torrens
 Pere Josep Bueno Bauça
 Cristina Simón Serra

Catalina Torrens Font
 Joan Ramon Covas Soler
 Marta Prunés Vigo
 M. del Mar Vives Miró
 Guillem Balboa Buika
 Teodora Llorens López
 Catalina Bonnín i Socias
 Caterina Mas i Ferrà
 Eva Maria Guasp Pol
 M. Magdalena Capó Coll
 Maria Roig López
 Llibertat Mestre i Ramos
 Francesc Sobreviela Silvente
 M. Gabriela Rigo Vadell
 Laura Forteza Font
 Cristina Forteza Font
 Catalina Femenies Riutort
 Jaume Mas Ferrà
 Margalida Cunill Molina
 Pere Bergas i Llabrés
 M. A. Socias Albaladejo
 Pere Suau Palou
 Eva Florit Pons
 Pilar Vinent Barceló
 Carme Morales Seguí
 Marga Mercadal F.
 Ismael Pelegrí i Pons
 Joana M. Moll
 M. Carmen Contell Calabuig
 M. Soledat Campins
 A. Genís Bonafè
 Vicenta Estada Gimeno
 Raquel Miralles i Pérez
 Neus Torrent Carretera
 J. Bosco Andreu i Torrent
 Joan Carles Villalonga Sintes
 Helena Motilla Salas

També s'han adherit a aquest manifest examinands del certificat C, encara que aquí no se'n relacionen els noms.

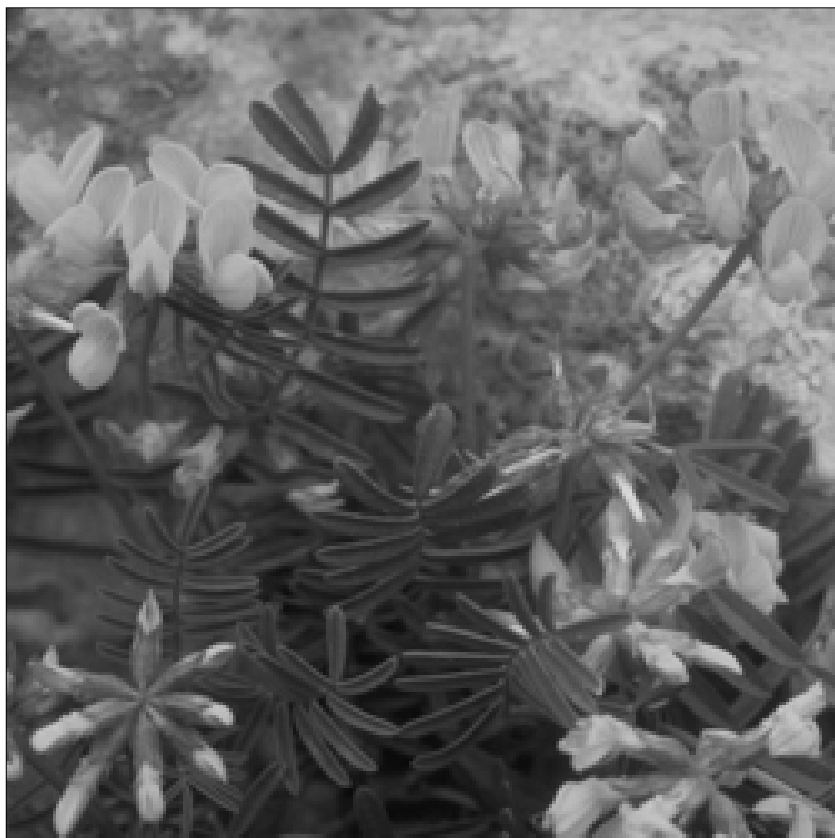
La violeta de penyal *Hippocrepis balearica* Jacq.

Etimologia

El nom genèric, *Hippocrepis*, significa pota de cavall, fet que fa referència a la forma de ferradura que tenen cadascuna de les unitats monospermes que formen part dels llegums d'aquesta espècie. El nom específic, *balearica*, es refereix al fet que aquesta espècie només es coneix de les Balears. El nom comú es deu als indrets on viu aquesta espècie, els penya-segats, i la seva bellesa, tot i que no té res que veure amb les vertaderes violetes.

Descripció

Planta de la família de les Fabàcies, també conegudes com a Lleguminoses o Papilionàcies. És un arbust (camèfit o faneròfit) que assoleix els 50 cm d'altura als penya-segats, però que, en cultiu o quan la trobam a altres ambients, pot assolir 1 metre d'alçada. Té una típica forma de coixinet, arrodonida, modelada pel vent. Les tiges són llenyoses a la base, molt esbrancades, amb les branquetes més primes herbàcies i ascendents. Les fulles són compostes, formades per més d'una làmina o folíol, glauques, una mica carnosetes. Els folíols són de forma oblonga o oblongo-linear. Les flors són de color groc lluent, molt oloroses, grans, disposades en falses umbel·les en un número variable, 3-12, a cada peduncle. Aquestes umbel·les es disposen en raïms terminals. Les inflorescències neixen a l'axil·la d'una fulla i són més llargues que la pròpia fulla. Les flors presenten 5 sèpals soldats, 5 pètals lliures, 10 estams, dels quals 9 es troben soldats i un de lliure (diadelfos) i un ovari súper format per un únic carpel. La corol·la té una forma molt típica que els botànics coneixem com papilionada, que vol dir forma de papallona ja que, teòricament, una vegada desplegats els pètals, recorden aquests insectes. El fruit és un llegum corbat, comprimit, festonat a la vora externa i excavat a la interna, de tal manera que cada escotadura recorda una ferradura. Les llavors, igualment, tenen aquesta forma.

Floreix a partir dels mesos de febrer i març, la qual cosa fa que sigui una de les primeres espècies que aporten el seu color i aroma als penya-segats de les nostres illes. Fructifica des de juny fins a agost i les llavors es dispersen, rompent-se els llegums i alliberant fraccions amb una o vàries llavors.

Creix a gairebé tots els penya-segats, orientats a Tramuntana o Llevant, tot i que la podem trobar amb altres orientacions, de l'illa de Mallorca. També viu a Menorca i Cabrera on és una planta molt més rara. La podem trobar a qualsevol alçada, des dels 0 fins als 1400 m, tot i que és més abundant i dominant a les altituds mitjanes, 200-600 m. En determinats llocs, amb sòls rics i absència de ramats de cabres salvatges, la podem trobar als peus de penya-segats formant mates més grosses que les d'aquells indrets. No és rar trobar plàntules acabades de germinar, o petites matetes, intentant sobreviure al peu dels penya-segats, però sovint l'atac dels herbívors (especialment cabres, xots i conills) les fan desaparèixer.

És una típica planta de distribució endèmica, és a dir només viu a les Gimnèsies, o Balears Orientals, Mallorca, Menorca i Cabrera. Si es consulten flores anteriors a l'any 1995, es pot veure que també se la cita a Eivissa. L'any 1995, un treball realitzat per personal del laboratori de Botànica de la Universitat Politècnica de València i de les Illes Balears (equip del qual formava part jo mateix) va estudiar les diferències i semblances entre les violetes de penyal de les Balears i les de València. Es va arribar a la conclusió que les plantes de Gimnèsies i d'Eivissa eren molt diferents, per la qual

cosa es va donar un altre nom a les plantes eivissenques (*Hippocrepis grosii*). Les valencianes s'assemblaven més a les mallorquines que a les eivissenques. A Mallorca ocupa tota la serra de Tramuntana, les serres d'Artà-Manacor i les de Sant Salvador i Randa, així com altres petites serretes. A Algaida només és present als penya-segats de Randa-Galdent, especialment a les vessants nord i est, però no rebutja les altres.

Usos tradicionals

No coneixem l'existència de usos tradicionals com a planta medicinal. Darrerament sí ha estat molt reputada per introduir-la com a planta en jardineria. És una planta de creixement ràpid, floració esponerosa i prolongada, i que permet una certa poda, característiques que la fan molt útil per a jardins mediterranis. S'ha de tenir en compte usar només plantes que siguin de l'espècie *balearica*, ja que la introducció de plantes eivissenques podria suposar problemes d'hibridació i d'erosió genètica de l'espècie.

2004, any Pere Capellà

Coincidint amb el cinquantè aniversari de la mort de Pere Capellà, l'Ajuntament d'Algaida ha programat per a l'any 2004 una sèrie d'activitats, conferències, obres de teatre, exposicions, que tenen per objecte donar a conèixer i recordar la figura i l'obra d'aquest fill il·lustre del nostre poble.

Per això, a la sessió extraordinària celebrada el passat 16 de desembre, l'ajuntament plenari va acordar per unanimitat declarar l'any 2004 com a any Pere Capellà. Així, el passat 19 de desembre a l'auditori del casal Pere Capellà, es va presentar aquest projecte igualment que el cartell commemoratiu i el calendari que edita l'Ajuntament d'Algaida per a l'any 2004, dedicat a Pere Capellà. Tant el cartell com el calendari han estat dissenyats per Jaume Falconer.

Guia d'accessibilitat

A la mateixa sessió, l'ajuntament plenari va acordar per unanimitat sol·licitar al Consell de Mallorca la signatura del conveni de col·laboració entre aquesta institució i l'Ajuntament d'Algaida per a l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques.

L'objecte d'aquest conveni és crear la Guia d'Accessibilitat amb l'objecte d'ordenar les actuacions necessàries perquè tots els edificis públics del nostre municipi siguin completament accessibles a tota la població, amb l'eliminació de les barreres arquitectòniques que n'impedeixen l'accés.

Constitució de la Junta de Govern Local d'Algaida

Amb l'entrada en vigor, l'1 de gener, de la Llei 57/2003 ha suposat la desaparició de la Comissió Municipal de Govern i en compliment del que preceptua l'article 20

de la Llei Reguladora de les Bases de Règim Local en la seva nova redacció; l'ajuntament plenari, a la sessió ordinària celebrada el passat 8 de gener, va acordar per unanimitat crear la Junta de Govern Local d'Algaida que tindrà les mateixes competències que tenia la Comissió Municipal de Govern.

Dins el mateix acord, s'estableix que la periodicitat de les sessions ordinàries de la Junta de Govern Local d'Algaida serà quinzenal i se celebraran els dijous de la primera i tercera setmana del mes, a excepció del mes d'agost, en què no se celebrarà sessió, i del mes de gener, en què se celebrarà el segon dijous del mes per no coincidir amb les dates de Cap d'Any i Reis. En cas de coincidir en festiu, el Batle convocarà la sessió ordinària el dijous següent.

Presidida pel Batle, els vocals són els següents: primer tinent de batle, Antònia Ramis Oliver; segon tinent de batle, Pere Sales Mascaró i tercer tinent de batle, Pere Fullana Puigserver.

Modificació de la taxa de l'Escola Municipal de Música

Durant la mateixa sessió, el ple de l'ajuntament va acordar, amb els vots a favor de l'equip de govern (PSOE-PSM-UM) i l'abstenció del Grup Popular, la modificació de la taxa que regula els preus de l'Escola Municipal de Música.

Els nous preus entraran en vigor el proper curs 2004-2005.

Acord marc de col·laboració entre l'ENTURIB i l'Ajuntament

A la mateixa sessió, l'ajuntament plenari va convenir per unanimitat subscriure un acord marc de col·laboració amb l'Entitat del Turisme de les Illes Balears (ENTURIB) per col·laborar mútuament en esdeveniments locals que puguin tenir interès turístic.

Publicitat camp de futbol es Porrassar

A la sessió del 8 de gener, el ple de l'ajuntament va acordar per unanimitat el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'Algaida i el Club Esportiu Algaida per a la cessió dels drets de publicitat estàtica del camp de futbol del Porrassar al CE Algaida.

Amb aquest conveni, el club esportiu gestionarà la instal·lació de la publicitat al camp de futbol del Porrassar, la qual cosa serà una ajuda important per a l'economia del club.

Neteja de camins

A la sessió plenària ordinària celebrada el passat 18 de desembre per la Mancomunitat del Pla de Mallorca, es va acordar l'aprovació del projecte de neteja i desbrossament de camins.

Amb aquest acord els municipis que conformen la Mancomunitat del Pla volen solucionar de manera definitiva la neteja dels camins. El desbrossament de la vegetació que creix a les voreres ha estat un problema, ja que les neteges es feien de forma periòdica i durant uns dies determinants de l'any a cada municipi i no a tots els camins que els veïns havien sol·licitat la seva neteja.

Amb l'aprovació d'aquest projecte es faran nets tots els camins públics de cada municipi dues vegades a l'any, la qual cosa farà que cada any siguin tots els camins els que es facin nets.

Pavimentació de camins

Igualment que la neteja dels camins, el seu manteniment i la seva pavimentació també ha estat una prioritat per als municipis de la Mancomunitat. Així, dins el Pla d'Obres i Serveis aprovat pel Consell de Mallorca està previst la pavimentació d'un

camí a cada municipi de la Mancomunitat. A Algaida es pavimentarà el camí de Darrera les Vinyes.

Per altra part, dins el programa de subvencions que anualment convoca la Conselleria d'Agricultura per a la millora de camins rurals, l'Ajuntament d'Algaida està elaborant un llistat de camins que es necessiten pavimentar per remetre a la Mancomunitat del Pla a efectes de poder ser inclosos dins aquesta línia de subvencions.

Obres de pavimentació del Camí de la Drecera de Randa

Aquest mes passat han començat les obres de pavimentació i millora del camí de la Drecera de Randa, a càrrec de l'empresa PYOCSA. Aquesta obra està inclosa dins el Pla d'Obres i Serveis del Consell de Mallorca.

Obres d'ampliació de can Lluís

També, durant aquest mes han començat les obres d'ampliació de l'edifici municipal de can Lluís, a Pina. Aquesta obra, finançada gràcies al conveni subscrit entre l'Ajuntament d'Algaida i la Conselleria de Presidència el juliol de 2002, servirà com a local social de la gent major de Pina.

Obres de les pluvials del carrer de la Tanqueta

L'empresa PYOCSA ha realitzat les obres de la conducció de les pluvials a un tram del carrer de la Tanqueta. Amb aquesta millora s'evitarà l'entrada d'aigua a alguns domicilis els dies de molta pluja.

També s'estan realitzant millores del paviment a alguns trams dels carrers d'Algaida on l'aigua queda embassada quan plou.

Text
Francesc Verdera
Fotos
Coloma Julià

La Mare de Déu tornarà a la cova de s'Aresta el proper 18 d'abril

El passat 7 de gener es complia un any de l'inici de les obres de consolidació del penyal de Gràcia. Acabada la primera fase dels treballs que incloïen la neteja i sanejament de les pedres del penyal i la col·locació de més de 25.000 metres quadrats de xarxa metàl·lica, actualment es procedeix al tram definitiu que té com a objectiu solucionar els desperfectes ocasionats pels impactes de les pedres inestables que els especialistes de l'empresa catalana Inaccés varen retirar del penyal abans de col·locar la xarxa protectora.

Les obres d'aquesta segona fase, que podríem denominar de separació dels "danys col·laterals", comprenen les zones ajardinades del santuari, arrasades per les lloses feixugues, l'empedrat, els vessants d'aigua, la paret seca, xemeneies i les rajoles del terrat, que també varen ser blancs inevitables dels projectils en forma de pedra.

Aprofitant les bastides muntades per a les obres d'aquesta segona fase, actualment es repiquen totes les façanes del santuari i edificis complementaris. Aquests treballs, que es complementaran amb un nou referit de les parets, han propiciat la recuperació dels elements arquitectònics més significatius del complex, com poden ser les finestres, contraforts, el rellotge, i també l'espaldana del campanar de l'ermita.

Els tècnics que varen assegurar el penyal varen deixar després de marxar, el passat 31 d'agost, tones i més tones de pedra. Aquest material de primera mà i el fet que el donat, Sebastià Amengual, sigui un consumat especialista en la construcció de marges, es convertirà en els propers mesos en més de tres-cents metres lineals de paret seca que s'aixecarà a la banda esquerra de l'explanada de l'aparcament que precedeix l'entrada del santuari.

El proper 18 d'abril és la data prevista per al retorn de la Mare de Déu al seu santuari de la cova de s'Aresta. La venerada imatge va baixar a la vila dia 9 de juny de 2002 i haurà estat sota l'aixopluc de l'església parroquial gairebé dos anys.

El diumenge de l'Àngel, jornada de la tradicional pujada a Gràcia, marcarà oficialment el retorn a la normalitat al santuari

Hem manllevat aquest escrit als nostres amics de la revista *Llucmajor de pinte en ample*. El reproduïm amb el seu consentiment perquè sabem que el tema de les obres de Gràcia també interessa als lectors de la nostra revista.

de Gràcia després d'uns llargs mesos d'importantes obres i de treballs que sumen un pressupost de molts milions.

La partida de 600 milions de pessetes aportada pel Govern Balear ha resultat insuficient per tal de cobrir el cost de les obres i, per fer front a les despeses s'ha gestionat un crèdit de 40 milions, mitjançant la signatura d'un conveni entre La Caixa i el Bisbat. Aquesta quantitat es pensa cobrir amb aportacions dels feligresos i devots de la Mare de Déu, que es recullen en comptes oberts en diferents entitats bancàries.

Bartomeu Barceló presenta el seu 2n llibre

El proper dia 18 de febrer es presentarà el llibre *Creixer en grupo. Una aproximación desde el enfoque centrado en la persona* de Bartomeu Barceló Rosselló. L'acte tindrà lloc a la sala d'actes de la Fundació Natzaret (Avinguda Joan Miró 101 de Palma) a partir de les 19.30 hores.

A l'acte que compta amb el suport de l'**Institut de formació Ramon Serra - Escola de l'Esplai**, hi intervindrà Carlos Alemany Briz, doctor en Psicologia, llicenciat en Filosofia i Lletres i en Teologia, professor de la Universitat de Comillas de Madrid, director de les publicacions de la col·lecció "Serendipity" i coordinador a Espanya del The Focusing Institute de Nova York.

Els quintos més guais del 19_9

Així es presenten ells mateixos. Desitjam que es puguin continuar trobant per fer moltes vegues.

Fa uns mesos fèiem un resum de premsa de l'estiu. No era la meva intenció repetir l'experiència, però ja em perdonareu el cuquet que m'empeny a tornar-hi. No serà massa diferent; per tant, avís a tots aquells a qui no va agradar l'altra vegada que es poden estalviar aquesta nova entrega.

Mort de l'ecotaxa

L'anunciada mort de l'impost ecològic ha arribat. La sessió del parlament en què se'n va declarar l'extremunció va mostrar la cara més vil de la política: les caretes de satisfacció dels membres del PP, a qui el que omplia de goig no era la seva victòria, sinó la derrota de l'adversari. I com que no tenen vergonya de res no se n'amaguen, sinó que es befen manifestament dels "vençuts": de quina altra manera es pot entendre que tenguin la barra d'encarregar a un dels principals imputats en el cas "Túnel de Sóller" les investigacions de les suposades irregularitats en què hauria incorregut el Pacte de Progrés en el cas del camp de polo de Campos? Miserables.

Todo por la patria

N'Aznar va dir que no oblidaria mai la conversa que havia tengut amb el pare de l'espia espanyol mort al territori ocupat d'Iraq i va arrodonir les lloances que li dedicava amb un *ha dado la talla como patriota*. Com si aquella satisfacció que sentia el militar a qui acabaven de matar un fill fos l'única reacció acceptable i vàlida per a un servidor de la pàtria. Com si la reacció de desolació per la mort d'un fill (hi pot haver res de pitjor?) i de ràbia per la manera d'assabentar-se'n (ho va sentir a la televisió) s'hagués pogut considerar manca de patriotisme, i qui sap si de traïció i tot. Ja veig que jo no som gens patriota, que allò de *todo por la patria* que havíem de cantar a la mili, i que el pare del militar mort ha duit a l'extremisme més absolut (*satisfecho por haber dado un hijo por la patria*, deia ell), a mi no m'acabà de rentar el cervell.

No puc estar de comparar això amb la reacció dels integristes islàmics quan un fill suïcida ha donat la vida en un acte terrorista perquè això li haurà reportat l'entrada al paradís. És el mateix; potser canvia la concepció de paradís d'un i de l'altre, però és el mateix.

La millor defensa, un bon atac

Segons uns per com es va emocionar davant aquest patriota, segons altres per pura convicció, n'Aznar deixarà ben fermades les coses, entre altres les que fan referència a l'exèrcit, amb qui no s'acabava de dur massa bé en els darrers temps: casos com els de l'avió estavellat a Turquia on moriren 62 militars espanyols (els familiars dels quals duren el govern al jutjat i acusen públicament el ministre Trillo d'incompetent, entre altres coses pitjors) o l'enviament de tropes a l'Iraq ha creat malestar entre els professionals i les seves famílies. Per això ara els ha promès més pressupost. I què és el que no s'arregla amb diners? Si van servir per fer "net" el xapapote poden servir per a tot. Idò som-hi: a comprar tancs i avions de combat, no fos cosa que ens prenguessin Perejil. I per si de cas l'exèrcit no és suficient, també la Guàrdia Civil ha rebut la promesa d'una inversió milionària. Potser ara es podran pagar classes de català per tal de poder fer la seva feina, que és la de servir el ciutadà (i ara que la rellegesc, quina frase més carregada de fal·làcies: sembla de míting polític).

Antidemòcrates

El diari *El Mundo*, plataforma d'opinió de l'espanyolisme més ranci, ens ha ofert

un article de n'Antonio Alemany on acusa-va d'antidemòcrates tots aquells que es lamenten per les multes que darrerament la Delegació del Govern Central a les Balears està imposant a persones tan perilloses com el pacifista Joan Amer (acusació: portar una pancarta de "guerra no"; sanció: multa de 3.000 euros), com els ecologistes del GOB (acusació: paraitzar la regeneració d'una platja a Can Picafort; sanció: multa de 12.000 euros), com els quatre manifestants antiguerre de Sóller (acusació: mostrar massa excitació a la manifestació; sanció: multa de 1.500 euros per a cadascú), o com els manifestants antiautovia de Costitx (acusació: retenir la "princesa" Munar a l'ajuntament durant més de dues hores; sanció: multa de 6.000 euros). Segons Alemany, si han comès un delictes que el paguin. No reclamava, però, cap sanció contra els antidemòcrates (supòs que també ho deuen ser) de la tractorada o de la manifestació antiparc de llevant que gairebé apallissen el batlle de Son Servera, per exemple. Que en aquesta casos fossin dretans els "agressors" i esquerrans els "agredits" no hi deu tenir res a veure, per descomptat. És que el món és ple de malpensats.

Bicicletes

El Govern Balear arriba a un acord per fer-se amb un equip ciclista professional, l'antic Ibanesto. Això obre les expectatives que ara decideixin abandonar la idea de fer una autovia que recorri mig Mallorca per anar a Manacor i la substitueixin per un carril bici que la recorri sencera, encara que sigui per no anar enlloc. I és que faria be-neit pagar sis milions d'euros l'any (1.000 milions de les antigues pessetes) per dur aquí ciclistes d'elit i que després no tenguessin on entrenar-se.

Si condueixes, fes-ho aviat

Parlant de l'autovia, des del govern la defensen dient que permetrà anar de Palma a Manacor en 29 minuts, a una mitjana de

115 quilòmetres per hora. El més normal és que les institucions recomanin prudència per conduir i que, per tant, recomanin una velocitat moderada; però el nostre (?) govern és diferent i et diu que corris. Perquè quina altra manera hi ha de mantenir una mitjana de 115 per hora, que ja n'hi ha, sense anar llargues estones a més de 120? Vol dir que em recomanen que cometi un delictes? A més, per la mateixa regla de tres, anar-hi per l'actual carretera de Manacor, a una mitjana de 90 per hora, suposaria 33 minuts: quatre minuts més!

Immigrants

PP i PSOE s'han posat les mans al cap pel fet que la Conselleria d'Educació del Govern Basc tracta d'immigrants en una circular els que vénen de fora del País Basc. Segons ells, això és anticonstitucional, a més de racista i xenòfob. Que el Ministerio de Educación, Cultura i Deportes del govern central tracti, en un estudi de les llengües a Madrid, d'immigrants els que tenen com a llengua pròpia el gallec, el català o el basc, en canvi, és d'allò més normal!

Una altra vegada les banderetes

El dia de la "raza" jo no tenc res a celebrar i encara menys enguany que ha caigut en diumenge. Però es veu que n'hi ha que sí que celebren, i molt. I que a més troben en els actes militars que s'organitzen una manera de retre homenatge als amos i de tirar en cara als opositors tot el seu poc patriotisme. Per això enguany, segons he sentit a dir, a més de la bandera espanyola també desfilaren les dels altres països que es troben ocupant l'Iraq (què es pretenia celebrar, amb la desfilada?). El govern espanyol ha considerat que el fet que el també espanyol Zapatero no aplaudís la bandera americana és un acte de deslleialtat. I jo em deman com és que n'Aznar, que va dir al seu dia que ell no discutia de *chapas*, no diu ara que tampoc no discuteix de *trapos*.

El català, voluntari a Andorra

Els centres d'ensenyament del principat d'Andorra que depenen del govern espanyol deixaran de tenir l'assignatura de català, única llengua oficial en aquell territori. Diuen que era, per al govern andorrà, l'única manera d'aconseguir una sèrie d'inversions espanyoles al petit país veí. Podeu imaginar una institució escolar estrangera instal·lada a l'estat espanyol on no fos obligatori l'ensenyament del castellà?

Princesa

Ja tenim princesa. Quina sobredosi. Al començament t'ho escoltes amb un cert interès: de la mateixa manera que t'agrada saber coses de l'infant que apadrines al tercer món, a qui subvencionaràs els estudis i l'alimentació, també t'interesses per saber alguna cosa de la futura princesa, a qui també subvencionarem; en certa manera és com si l'apadrinàssim. Però t'arribes a cansar, de tanta informació repetida. I després encara t'ho tornen a contar, i ja n'estàs fart. De tot el que s'ha dit d'aquesta dona, dues coses n'han destacat els monàrquics espanyolistes: que és espanyola, la qual cosa li atorga, sembla, un valor afegit considerable; i que és una dona molt normal. Això ho han destacat i remarcat molt: és una dona normal. Deuen voler dir que no és subnormal i per això s'entén la seva alegria: la família Borbó farà un salt qualitatiu important. Però a n'Aznar li ha sortit un greu problema: algú, i a més monàrquic constitucional lliure de tota sospita, ha proposat que s'introdueixi un canvi en la Constitució per tal de permetre que una futura filla del príncep pogués accedir al tron i no haver-lo de cedir al primer germà mascle. Com pot reaccionar n'Aznar davant això? Negant una demanda d'igualtat entre sexes en ple segle XXI? No pot dir que no, ell que és tan obert, dialogant i modern. Però com seguirà defensant després que la carta magna és intocable? Haurà de dir que només és intocable per a segons qui i segons per a què? Ai, ai, ai.

Qui no està crispat?

La sensació de crispació en què viu bona part de l'estat és evident i els principals culpables són els que són. I per si algú en tenia dubtes, va el senyor Mayor Oreja i compara el nacionalisme de CiU i d'Esquerra Republicana amb ETA. Evidentment, aviat han sortit veus del mateix PP intentant matissar el que no té matisos, perquè prové del pensament únic segons el qual tot el que no és com ells pensen i volen és dolent i perillós, i veuen més perillós el nacionalisme democràtic (potser perquè el seu no ho és, de democràtic) que cap altra cosa.

Iraq

Per l'Iraq les coses van cada vegada pitjor. Ja hi ha evacuacions de personal, amagades sota diferents noms i excuses, però evacuacions. La ministra d'exteriors Ana Palacios ha declarat: "*el... la... sin duda... el...*" i el ministre Trillo ha afegit: "*Viva Honduras!*". N'Aznar, per variar, i com que ara ja no pot donar les culpes a l'ecotaxa, l'ha donada al pla Ibarretxe.

Superàvit

El ministre Montoro va anunciar, tot orgullós, que el govern central acabarà l'exercici amb superàvit, és a dir, que li han sobrat diners. Això voldria dir que el govern no té deutes, però m'emprenya perquè això vol dir que és amb mi, que té el deute: si li sobren diners és perquè me'n va prendre de més. Que me'ls tornin.

Maniobres

L'exèrcit espanyol va fer unes maniobres militars al País Basc que varen girar el cor a més d'un ciutadà. Tot i que les autoritats competents s'han apressat a dir que han estat com les que fa vint anys que se celebren, i que no entenen com és que ara ha causat tant d'enrenou, la veritat és que no se'ls creu ningú. Una demostració de força més d'aquells que fa temps que actuen "*por coñetes*", com va dir el ministre Cajones (ai no, al revés).

Loteria de Nadal?

Per Nadal toca comprar loteria i esperar la sort, una sort que sovint resulta estar “molt repartida”, no ho dubto, però per al meu gust mal repartida perquè no em toca mai res. Però no és d'això, del que em vull lamentar. Que els premis de la loteria de Nadal es reparteixin és, evidentment, bo i, per això, em vaig pensar que m'havia descomptat i que ja s'havia fet el sorteig quan vaig sentir un representant del govern popular de Galícia dient *por lo menos nos ha tocado un poco a todos* (sic). Que ja han sortit els números guanyadors?, vaig pensar. No: resulta que, ara que s'acosta l'aniversari de l'enfonsament del Prestige, els responsables del PP diuen que no es peneixen de cap de les actuacions que varen tenir en el seu moment i que, si fos ara, farien exactament el mateix, i que la idea de dur el vaixell a port per concentrar el possible vessament verinós és una bajanada. És a dir, les desgràcies, com la sort: ben repartides.

Medem

He de donar les gràcies públicament als integristes del PP: sense l'escàndol que organitzaren davant la presentació de la pel·lícula-reportatge de Julio Medem *La pelota vasca*, segurament me l'hauria perduda. Després de tot aquell rebombori la vaig anar a veure pensant trobar un al·legat proetarra i va resultar ser tot el contrari; es tracta d'un feridor document que presenta la tragèdia que viu el poble basc i la gent que hi resideix, i no hi manquen les opinions de persones d'ideologies molt variades, entre ells els que més directament pateixen la brutalitat d'ETA: víctimes d'atemptats, familiars d'assassinats, amenaçats que han de viure en la por constant. El treball de Medem hauria de ser de visionat obligatori a les escoles i així ho hauria de contemplar una veritable llei de qualitat: faria molt més en fa-

vor de la pau que tots els cossos de seguretat de l'estat junts (i, evidentment, moltíssim més que les manifestacions intransigents, xenòfobes i excloents de n'Aznar i els seus deixebles). A mi sempre m'han dit que el primer pas per resoldre un problema és entendre'l, i amb *La pelota vasca* es pot començar a entendre el perquè de moltes de les coses que passen al País Basc, entre elles el càncer que és l'organització terrorista i com els que més podrien fer per eradicarlo (a més dels propis terroristes) encara li donen més motius per estendre's. Quan surts del cinema et demanes moltes coses, i també per què el govern espanyol es va posar com es va posar, però aviat ho entens: és un document plural i resultat de la llibertat d'expressió d'aquells que hi volgueren participar. On s'ha vist mai!

Perdó

Acabaré perquè ja fa molta estona que trob que m'estic allargant de més; imagina't què ha de fer vosaltres, si és que heu pogut arribar fins aquí! Perdó si m'he fet pesat. Tampoc no voldria abusar de la gentilesa dels responsables d'*es saig*, que és com la pel·lícula de Medem: resultat de la llibertat d'expressió d'aquells que hi volen participar. També a ells deman perdó i don les gràcies. Quedaran al tinter moltes altres coses que també mereixen comentaris, ja que cada dia surt un nou personatge (Michavila, Jiménez de Parga, Fraga...) amb declaracions antològiques, però tanmateix tota aquesta gent només demostren una cosa, i és que tots són iguals, aquests espanyols. El socialista Rodríguez Ibarra s'encarrega de confirmar-ho quan demana al president Aznar que no se'n vagi mentre la unitat d'Espanya estigui en perill i això abans dels resultats de les eleccions catalanes! Ja veus: *antes facha que rota*. Marededéusenyor.

Víctor Mulet

Una política al servei de les persones

Nanda Ramon (Palma, 1964) és llicenciada en Filologia Catalana i Postgraduada en Planificació i Serveis Lingüístics. Des de l'any 1989 exerceix com a professora d'ensenyament secundari. Tres anys abans ja era militant del PSM, on ha desenvolupat

tasques vinculades als secretariats de Formació, Educació i Cultura. També ha estat coordinadora de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca i tècnica de la Direcció General de Política Lingüística. Arreu la coneixen com una persona compromesa acti-

1. Com afrontes la teva responsabilitat al cap de la coalició?

Amb molta responsabilitat, però, també, amb molta il·lusió. Les eleccions del mes de març són una oportunitat històrica per aturar la majoria absoluta del PP al Congrés dels Diputats i per propiciar un canvi de govern. També és una oportunitat per acabar amb els plantejaments bipartidistes que, a Balears, han exclòs fins ara cap altra representació que no fos el PP i el PSOE.

Progressistes per les Illes Balears (PSM, EU, ELS VERDS, ERC) és un projecte unitari i compartit per molta de gent. Per això mateix és una garantia real de canvi i un exercici de responsabilitat, de compromís i de coherència amb el moment polític actual.

2. Com heu arribat a aquesta coalició?

La coalició s'explica bàsicament per les circumstàncies en les que neix. El moment polític és complicat i, en molts d'aspectes, dramàtic. El Partit Popular fa vuit anys que governa a Madrid, els darrers 4 amb majoria absoluta. Durant aquest temps, ha exercit una política regressiva en molts d'aspectes: descentralització,

democràcia, medi ambient, drets individuals i col·lectius... Ha provocat un clima de crispació i d'enfrontament permanent, ens ha aïllat d'Europa i ens a sotmès als EEUU.

El començament de legislatura a les Balears també ha estat terrible: agressions manifestes i desproporcionades que intenten acabar amb el territori, la llengua i la llibertat

En aquest context, i atenent les demandes de molts de ciutadans que sentien la necessitat de fer alguna cosa pràctica al respecte, ha estat fàcil trobar els punts de contacte i sumar aquelles coses que ens uneixen, els continguts que compartim, que són la majoria i els més importants.

3. Quines possibilitats tens d'acabar essent la primera diputada nacionalista i progressista de la història de les Illes Balears?

El març del 2000, a les passades eleccions generals, les quatre forces polítiques que integren la coalició varen obtenir 50.000 vots. Un resultat que, cas de repetir-se, aconseguiria un escó al Congrés dels Diputats.

vament amb el món de l'Educació, la cultura, la normalització lingüística, la defensa del territori i el feminisme.

Ara és la cap de llista de la coalició *Progressistes per les Illes Balears* a les eleccions generals del mes de març.

Tanmateix, el creixement de població ha fet que les Illes Balears hagin de triar en aquest a ocasió un diputat més. Això encara facilita més els objectius de la coalició.

Així mateix, un projecte unitari i il·lusionador com el nostre també pot aconseguir nous vots d'altres sectors: l'abstenció, el vot útil al PSOE en altres eleccions, els indecisos, els desenganats del PP...

4. Què marca la diferència entre *Progressistes per les Illes Balears* i les altres opcions electorals?

En primer lloc, és l'opció electoral de Balears que defensa més obertament els valors democràtics i progressistes, el territori i la identitat.

A més a més, però, la gran diferència de *Progressistes per les Illes Balears* és la força de la representació. Els diputats i diputades de la coalició, en arribar a Madrid, seran una veu forta i no subordinada a cap partit estatal. No se diluiran en una majoria parlamentària de govern o d'oposició i només hauran d'actuar en noms dels ciutadans i ciutadanes d'aquest país

5. Com concretaries les vostres principals propostes de programa?

En general, allò que volem és servir als ciutadans i atendre els seus problemes, les seves reivindicacions i les seves necessitats. Els ciutadans d'aquestes Illes han estat oblidats i marginats i han patit un greuge important des de molt de punts de vista: finançament, infraestructures, costos de la insularitat... hem de treballar per compensar aquestes greus desigualtats i per avançar en el benestar reals dels nostres ciutadans.

Per això ens proposam uns eixos principals d'actuació: "Tots els drets per a totes les persones", "L'economia al servei de les persones en un model sostenible" i "Més pau, més democràcia, més solidaritat". També ens plantejam un instrument imprescindible per avançar en els punts anteriors: l'autogovern. Aconseguir uns serveis millors per a tots els ciutadans passa, inevitablement, per reformar l'Estatut d'Autonomia, revisar el finançament, compensar la insularitat...

En definitiva, volem fer una política al servei de les persones. Volem resoldre els problemes de les Illes Balears i fer que les seves necessitats i reivindicacions siguin adequadament representades al Congrés dels Diputats.

Canvi d'horari escolar

Com segurament molts ja sabeu, es va proposar sotmetre a referèndum si es vol canviar l'horari actualment vigent a la nostra escola.

Un grup de pares, a iniciativa pròpia, van presentar al director de l'escola un full amb signatures sol·licitant un canvi del tipus de jornada, actualment partida, per una altra de continuada. El Consell Escolar va decidir atendre aquesta petició, iniciant el procés reglamentàriament previst per conèixer l'opinió de mares i pares al respecte. Així, es celebrarà una votació per dirimir la qüestió.

Què vol dir això?

Doncs és molt senzill:

Ara, als alumnes que no queden a menjador, els han d'anar a cercar a les 12 i mitja i tornar-los a les dues i mitja de l'horabaixa, per continuar fent classe fins a les quatre. Els que es queden a menjador, dinen i són guardats fins que arriben els altres.

Si s'aprova la jornada continuada, nins i nines faran classe fins a les dues, després uns aniran a ca seva a dinar i els altres menjaran després i seran guardats fins a les quatre.

O sigui, enlloc de fer una sessió de classe després de dinar, la faran abans, per la qual cosa després de dinar ja no tendran cap altra activitat lectiva.

Com afecta això a les mares i als pares?

Als que no fan ús del menjador escolar els aniria molt bé, ja que recollirien els seus fills a les dues i ja no haurien de tornar (els veïns del carrer Ribera i de la Tanqueta segur que també estarien contents).

Els que, en canvi, es queden a dinar no notarien res, ja que haurien d'anar a recollir els seus fills a les quatre, com ara.

I els nins i les nines?

Aquí ja no està tan clar. Sembla, però, que tothom coincideix que aquesta darrera hora abans de dinar a les dues, els alumnes no presten l'atenció deguda, amb una capacitat d'atenció minvada per tant de temps seguit de classe. Per altra banda, la classe de després de dinar, ja es té en compte que tampoc és una sessió com les altres, per això s'adapta la distribució de matèries i activitats a aquesta circumstància.

Convé saber també que els i les mestres de l'escola estan molt igualats quant al canvi i hi ha opinions per a tots els gusts, sense que pugui haver cap dubte que, sigui quin sigui el resultat, faran la seva feina amb la diligència i professionalitat que cada dia ens demostren.

L'Ajuntament col·labora per facilitar tot el procés, sense que, com és lògic, es posi a favor o en contra, i ajuden perquè tot vagi bé.

Tot el Consell Escolar està d'acord que aquest canvi és realment una qüestió important per a la educació dels nostres fills i que és necessària una reflexió profunda sobre el tema, abans de prendre una decisió.

Per ajudar els pares i les mares a decidir, l'AMPA està organitzant un col·loqui-taula rodona on es donaran diferents punts de vista i opinions. Aquest acte es durà a terme a l'escola, **divendres dia 20 de febrer**. És una magnífica oportunitat per aclarir dubtes i demanar informació. Estau tots convidats.

Dilluns següent, **dia 23 de febrer**, es celebrarà, també a l'escola, una assemblea informativa, com és preceptiu en aquest procés electoral, amb la presència dels membres del Consell Escolar per aclarir el procés de votació i contestar qualsevol pregunta que es faci. Finalment, **dia 8 de març**, tindrà lloc la votació de mares, pares i d'altres tutors legals de l'alumnat. S'ha de dir que la participació ha de ser igual o superior al 50% del cens perquè sigui vàlida. Si es compleix aquest requisit, haurà de votar afirmativament almenys el 65% perquè la modificació es pugui proposar a la Conselleria d'Educació, que té la darrera paraula.

Per evitar confusions s'han de destacar els següents fets:

El canvi **no suposa cap increment econòmic de les activitats lectives ni escurçament de la jornada escolar**.

El servei de menjador **no es pot suprimir, ni incrementar el seu cost**. Això està garantit per decret.

El servei de transport escolar **s'adaptarà al nou horari**, sense que es modifiqui el cost ni el règim d'ajudes.

Les activitats extraescolars seguiran com sempre, sense que a causa del canvi de jornada es vegin afectades en absolut. Tampoc no és previsible una variació substancial en el nombre d'interessats.

En definitiva, des de l'associació de mares i pares es desitja que tot el procés conduïxi a la millor decisió per als nostres infants. És possible que també s'informi a través de Titoieta Ràdio, per la qual cosa recomanem que escolteu la programació local, per altra banda sempre interessant.

Activitats previstes

Dissabte dia 14 de febrer

Visita cultural al Museu del Fang de Marratxí.

Guiats per n'Elisenda Pipió i Gelabert, farem un recorregut per conèixer el món del treball del fang a Pòrtol i Sa Cabaneta. Primer anirem al Museu del Fang que l'Ajuntament de Marratxí ha muntat a un antic molí fariner de Sa Cabaneta. A continuació visitarem la siuelleria de Ca Madò Bet i després l'olleria de Son Ros, aquesta darrera ja ubicada a la localitat de Pòrtol.

L'excursió en conjunt durarà mig dia i la sortida serà des de la plaça a les 9.15 hores amb cotxes particulars.

Diumenge dia 29 de febrer Excursió al Puig de Calicant (Sant Llorenç)

La dificultat de l'excursió, els llibres la cataloguen de mitjana; això fa que sigui una excel·lent ocasió per conèixer un lloc de grans valors literaris i paisatgístics, que varen ser font d'inspiració de les narracions d'en Salvador Galmés.

La sortida serà des de la plaça a les 9 hores amb cotxes particulars.

L'any 2004 es retrà homenatge a un personatge destacat de la cultura illenca. L'honorat serà Pere Capellà Roca, dramaturg i glosador mallorquí.

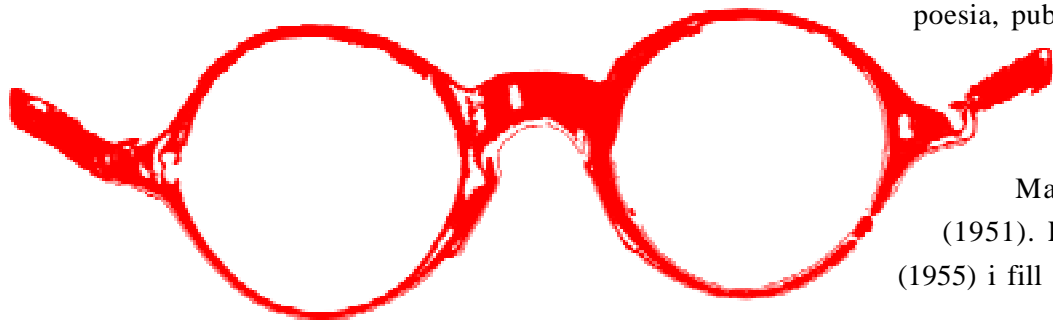
Biografia

Pere Capellà Roca –*Mingo Revulgo*– nasqué a Algaida el 5 d'agost de 1907 i va morir a Palma el 17 de desembre de l'any 1954.

Mestre nacional, exercí a Montcada i a Sants (Catalunya), on col·laborà en revistes esquerranes com *Cultura Obrera* i a les mallorquines *La Razón*, d'Algaida i *La Voz de Porreras*. A la Guerra Civil, lluità com a oficial en el bàndol republicà i durant aquest període en la revista *Mallorca Nova*. Acatat el conflicte, fou empresonat i condemnat a 20 anys de presidi el 1940. Se li concedí la llibertat condicional el 1943 i passà a residir a Montuïri. Animat per Manuel Sanchis Guarner, se centrà en el teatre i escriví *l'Amo de Son Magraner* (1949), *S'hereu de sa farinera* (1949), *Sa madona*

du es maneig (1950), *Sa pesta* (1950), *De tot i molt* (1950), *Na Catalineta de Son Gallard* (1952), *La Beateta* (1952), *El marquèes de sa Rabassa* (1953), *Val més un dit en es front* (1953) i *El Rei Pepet* (1954), els sainets *Moix per llebre*, *Declaracions jurades*, *Es premi com un càstig* i *Es tercer pagès*, entre altres, i la sarsuela *El carrer de les tres roses* (1952), musicada per Pere Deyà. La seva producció dramàtica, molt influïda per l'art de glosar, conté una certa crítica social, sota l'aparença d'un humor fàcil, que renovà parcialment i dignificà el teatre regional. La companyia Artis, sota la direcció de Joan Estelrich, estrenà les seves obres. De la seva tasca com a glosador, es conserven *Vida artillera* (1928), *Aplec primerenc*, *Cançons republicanes* (1931), i molta producció esparsa. En el camp de la poesia, publicà composicions en diverses revistes i figura a l'Antologia dels poetes insulars de postguerra de

Manuel Sanchis Guarner (1951). És fill adoptiu de Montuïri (1955) i fill il·lustre d'Algaida (1990).

Capellà

Institucions i entitats participants

- Agrupació fotogràfica d'Algaida
- Ajuntament d'Algaida
- Ajuntament de Montuïri
- Associació Cultural "Molí den Xina"
- Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
- Biblioteca Municipal d'Algaida
- Casal dels Joves d'Algaida
- Col·legi Públic Pare Bartomeu Pou
- Editorial Moll
- Es Saig
- Fundació "Sa Nostra"
- Fundació Esplai de les Illes
- Institut de Secundària de Lluçmajor
- Magisteri Teatre Mag-poesia
- Obra Cultural Balear
- Punt d'Informació Juvenil d'Algaida
- Títoieta Ràdio
- Universitat de les Illes Balears

Activitats previstes

- Edició d'un calendari i un cartell commemoratiu.
- Pregó de les festes de sant Honorat d'Algaida a càrrec d'Antoni Serra sobre la figura de Pere Capellà i Roca.
- Exposició fotogràfica.
- Edició de les obres completes de Pere Capellà.
- Representació de l'obra *El Rei Pepet* a càrrec de la companyia Magisteri Teatre Mag-poesia.
- Lliurament dels premis *Cavall Verd* de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana a Algaida.
- Itinerari per l'espai físic de Pere Capellà.
- Realització d'un taller de tècniques de glosat.
- Combat de glosat.
- Elaboració i edició d'unitats didàctiques sobre Pere Capellà per a les etapes d'ensenyament d'infantil i primària.
- Elaboració i edició d'unitats didàctiques sobre Pere Capellà per a l'etapa d'ensenyament de secundària.
- Taller de teatre.
- Cicle de conferències sobre l'època de Pere Capellà: aspectes històrics, socials, humans i literaris.
- Elaboració i edició de la biografia de Pere Capellà.

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Recreació del moment en què la sonda Huygens (en primer pla) descendeix sobre Tità (a baix) amb la nau Cassini a darrera i Saturn al fons. Eh que la imatge no pareix del nostre Sistema Solar?

Fa 2 mesos vàrem xerrar dels planetes que formen part d'altres Sistemes Solars, els exoplanetes o planetes extrasolars. Aquests, per culpa de l'enorme distància a la qual estan, són desconeguts per nosaltres. Doncs, ben a prop de nosaltres hi ha uns "planetes" ben coneguts, dels quals fins ara no hem parlat. El que passa és que no són exactament planetes, ja que malgrat que s'assemblin a aquests, no fan voltes al Sol, sinó a altres planetes.

Ens referim a algunes de les llunes dels planetes gegants (Júpiter, Saturn, Urà i Neptú). Entre totes elles s'han de destacar però, Ganímedes (lluna de Júpiter) i Tità (lluna de Saturn), pel simple fet de ser majors que alguns dels típics planetes. El fet és que si orbitassin entorn del Sol, també es considerarien planetes. Doncs sí! Com s'ha dit, les dues llunes són majors a Mercuri i Plutó, i quasi tan grans com Mart, Ganímedes amb 5262 Km de diàmetre i amb 5150, Tità.

Fa uns mesos parlàrem d'una nau que varen fer estavellar contra Júpiter, la Galileo, que enviaren al planeta gegant per investigar les seves llunes i entre elles, com ja s'ha dit, hi ha Ganímedes, del qual ja se saben moltes coses de les quals parlarem un altre dia. Doncs de Tità, a penes se'n sap res i, fa uns anys, astrònoms de l'Agència Espacial Europea (ESA, els mateixos de la "Mars Express" que va fracassar), s'ho plantejaren i varen enviar una nau per investigar la lluna-planeta Tità. El problema és la distància, ja que només s'havia arribat amb una nau fins a Saturn, unes quatre vegades, gràcies a les dues naus Pioneer i les dues naus Voyager de la NASA (de les que ja hem parlat). Aquestes naus, quan passaren a prop de Saturn, varen descobrir núvols entorn de Tità i confirmaren que a la seva atmosfera es troba nitrogen (com a la Terra); és l'única lluna que n'està proveïda, i a partir d'aquí despertaren les ganes de saber més coses sobre la seva composició. Alguns científics digueren que els seus núvols són semblants a les nostres tempestes estiuenques,

però estan formades de metà en lloc de vapor d'aigua.

La nau dirigida a la lluna de Saturn és la "Cassini" que, en arribar a la seva destinació, llançarà cap a Tità una petita sonda anomenada Huygens, que hi aterrarà, i investigarà aquesta lluna tan desconeguda, des de la superfície, fins a l'estructura interna i l'atmosfera. L'objectiu principal de la missió és determinar l'origen, l'evolució i la composició de l'atmosfera del satèl·lit, com també rastrejar la presència de molècules orgàniques complexes i aprendre sobre els processos fotoquímics que tenen lloc a la seva atmosfera.

L'únic que es pot suposar de Tità és que té un nucli rocós i, a damunt es troben llacs subterranis d'aigua líquida amb amoníac dissolt, camuflats per una capa de superfícies sòlides, que possiblement és una escorça de gel d'uns quants quilòmetres d'espessor, i, a sobre, un mar de metà líquid que forma la seva superfície, amb illes gegants semblants als continents nostres (però allà en lloc de ser de terra, són de gel), i voltant la lluna-planeta es troba una densa atmosfera de nitrogen i metà (gas). Molts creuen que la composició de l'atmosfera de Tità és molt similar a la que tenia la Terra primitiva abans que hi aparegués la vida. Per això les investigacions en aquest satèl·lit poden revelar com es va iniciar la vida al nostre planeta.

Per acabar, cal dir que seria una pena que aquesta nau s'espatllassi en arribar o que ni tan sols arribàs, ja que va partir fa bastant. Crec que duu uns 4 o 5 anys de recorregut i s'estima la seva arribada al 2005 o 2006 (cada dia retarden més la data). Doncs per l'enorme temps que ha durat, dura i durarà el viatge, es mereix una bona arribada, i no com la del Beagle2 també de l'ESA, que vaig descriure com un èxit el mes passat i deu estar esclafat contra la superfície de Mart.

G. S. C.

Com estau amics? Esperem que animats per rebre una nova “víctima”. Esperem també que amb ganes de pair tot el torró, cava, i el caramull de menjar que és típic per aquest temps, desitgem molt sincerament que haguet passat unes bones festes i que la tornada a la rutina, amb alguns quilos no desitjats, es faci lleugera i els foguerons de St.Honorat vos hi hagin ajudat!!

1. Nom i malnom (si en tens i vols que t’hi coneguim).

Catalina Capellà, i me diuen de “Can Tej” o “Xaleta”, però m’agrada més “Xaleta” (Nosaltres la coneixíem per Cati “Tej” quan anàvem a l’esplai).

Per cert, una pregunta fora de programa, en Pere va voler que xerràssim amb tu perquè has de fer un gran canvi en la teva vida. Nosaltres ja ens ho imaginam, quin és, però...?

El podries explicar per confirmar les nostres sospites?!

Bé, aquest canvi tan important és que estic embarassada i que a finals d’abril hi haurà un nou membre a la nostra família. És un canvi físic i em sent molt contenta, però gens nerviosa... i el canvi gros serà quan neixi el nin. Ido això, aquesta és la feta!!

2. Edat i signe de l’horòscop.

Tenc 28 anys i som Verge.

3. Darrer llibre que has llegit?

Ara llegesc *Ben educats* d’en Salvador Cardús.

Recomana’n un que t’hagi agradat.

La casa de los Espíritus de na Isabel Allende.

4. Darrer CD que has comprat?

El tenc comanat, és *Les Supernadales* del Club Super 3.

Recomana’n un.

Un que m’ha agradat molt i darrerament l’he escoltat bastant, que és a la biblioteca per si us interessa, és *Noa Gold*.

5. Darrera pel·lícula que has vist?

El senyor dels anells. Hi vàrem anar per Nadal i la vaig trobar un poc llarga. Em va agradar, però no em va “encantar”, no és el meu gènere.

Quina t’ha agradat més?

Realment m’han agradat moltes, i també és segons el moment, perquè llavors n’hi ha que les torn veure i no m’agraden tant. Però per exemple una seria *Como agua para chocolate*, és una producció sud-americana, com un poc fantàstica.

6. Programa de televisió preferit?

Com a sèrie... *Setze dobles*, m’hi vaig enganxar molt.

7. Quina era la sèrie de dibuixos animats que t’agradava més?

No ho sé, la veritat és que una en concret no ho sabria dir perquè en mirava moltes, però de la que més m’enrecord perquè plorava molt era “Candy Candy”, la miràvem cada diumenge amb les cosines i sempre era la primera que plorava, i se’n reien de jo...

és de la que tenc un record més viu, m’agradava així en “plan sensiblón”.

8. Quin tema actual et preocupa més?

Ara mateix el tema de... a les escoles triar el català, el castellà,... la política lingüística. Ho veig molt embullat, en general, però més concretament a la meva feina.

9. Quin moment històric t’hauria agradat viure? Per què?

Cap. Ara... l’actual, en temps enrera... les condicions eren molt precàries i ara estam molt bé, molt còmodes. Històricament s’ha evolucionat molt, encara falten moltes coses per millorar, i temps enrera no crec que hi hagi èpoques millors, sobretot amb el benestar social... partint del reconeixement de la dona, i el seu paper dins les famílies i dins la societat.

10. Persona o personatges que admiris? Per què?

Jo no en posaria un de concret, ho sent molt. No us diria noms sinó que admir molt les persones que s’apassionen pel que fan, és a dir, aquelles persones que quan les coneixes són tan constants, i fan feina per una cosa i no se’n cansen i perseveren i tenen ganes d’informar-se i segueixen... A aquestes persones les admir. O persones que han estat molt fortes en la seva vida o que han tengut recursos personals per tirar endavant, de força, de coratge, personatges que

descobresc i que han tengut una trajectòria així, les admir.

11. Un animal.

El cavall. No en tenc. Hi he qualcat una vegada i em va tornar! Però per mirar m'agraden molt.

12. Una mania.

Uuuuu... jo crec que en tenc moltes de manies, però... que deixin el carregador del mòbil endollat, baldament estigui fora telèfon... que quedi connectat, no m'agrada gens!

13. Un defecte.

Mmmmm... que som molt exigent!

14. Una virtut.

(Estona de silenci) ... Em preocup pels altres, és a dir, estic pendent de l'altra gent...

15. No podries estar un dia sense...

És que som molt poc rutinària jo... Segons com ve el dia, a vegades he intentat dir: "cada dia faré això i això...", però no hi ha manera. Bé... no podria estar un dia sense fer-me les dents netes!

16. Fes un pla per diumenge horabaixa.

Voltejar, és a dir, fer el que el cos em demana: anar a fer el cafè, fer una volta... a peu o en cotxe o anar al cine, o fer sofà!

17. Una il·lusió.

Tenir l'infant!!! (Li brillen els ulls, quina cara d'alegria que té, i li cau la baba!)

18. Una queixa.

La quantitat de cotxes que hi ha. Trob que és massa, i a l'estiu pitjor!

19. Tria una de:

a) rossos o morenos

Morenos (Sense dubtar. Però s'ha de dir que en Joan acabava d'entrar per la porta i hi va influir. Pareix que va venir a posta i per arreglar-ho contesta: "Jo quan era petit era ros!!!").

b) vi o aigua

Aigua.

c) carn o peix

Mmmm... peix!

d) dutxa o bany

Bany! M'encanta! Me'n don molts pocs, però m'encanta,... I sobretot el dia de la Pau, quan tornes, ficar-te dins la banyera ho trob un plaer... extraordinari!

e) platja o muntanya

Platja.

f) esport o bar

Bar, jo som més del bar que de l'esport.

g) Barça o Madrid

Barça, encara que no segueisc el futbol gaire, però si m'he de decantar... Barça!

h) alcohol o refresc

Ara refresc, ara NOMÉS refresc, ja ni me'n record què és això...

i) circumval·lació o trànsit per dins el poble

Circumval·lació, malgrat que pens que per a les persones que els afecta, que és molt mala sort... circumval·lació ben feta!!!

j) hivern o estiu

Estiu.

k) whisky o ginebra

Whisky.

20. Travessaries el carrer: per topar-te amb...

Amb...amb... amics que tenc que fa estona que no veig, qual-sevol d'ells.

per no topar-te amb...

Què es de compromesa aquesta pregunta... Hi ha un parell de persones així mateix... amb el cantant de "Simple Red", li tenc mania persecutòria, si el topàs, me n'aniria a una altra vorera, no sé per què! Em fa una rabiada, no el puc sofrir!

21. Si fossis:

un home...

Aprofitaria la meva força per fer moltes coses, si fos un home fort i resistent, per fer més coses físiques de les que faig.

la persona més rica del món...

Crec que faria moltes coses, tant per a jo com per als altres... Crec que m'haurien de tancar a un psiquiàtric! Procuraria que no me pujàs al cap, ho intentaria al manco... Bé, a part de fer el que he dit abans, procurar que no em pujàs al cap.

el batle d'Algaida...

És una tasca ben difícil, trob. No ho havia pensat mai això... Intentaria posar moltes ganexes i forces per seguir endavant. Faria molta feina crec! Arreglaria els camins de fora vila!

22. Un racó d'algaida que t'agradi.

M'agrada el Comellar de Punxuat.

Un racó que no t'agradi.

No ho sé, m'agrada tot...La part de darrera de "Ses Maioles", tota aquella zona del camí de "Son Lluc".

23. Una raó per: viure a Algaida...

Moltes! Perquè jo he viscut a Palma i no m'ha agradat mai. La tranquil·litat, la comoditat de tenir-ho tot a mà, sobretot la família, els amics, el teu nucli, el teu niu, tot a mà! Amb l'opció que si vols te'n vas, però tens aquell punt de referència, tant a nivell de gent, com de casa, de tranquil·litat. Jo sempre he dit que aquests 20 minuts de Palma a Algaida, no són pagats!

no viure a Algaida...

Mmmm... sentir-se objecte o punt de mira de les xafarderies o dels comentaris de la gent, sentir-se massa estret o oprimint per aquesta actitud de comentaris (encara que sabem que nosaltres amb aquestes entrevistes donam peu a fer xafarderies).

24. La gent d'Algaida és...

Per una banda és amable, però al mateix temps abans de fer-se amb una persona, s'ho mira, ha d'estar ben segur, primer ha de saber segur que allò funcio-

narà. Igual que trob que li agrada molt la festa, però vista des de darrera la mampara, li agrada més mirar que no participar... en general. És poc atrevida, al mateix temps és dinàmica, en qüestió de petits grups, ja que hi ha organitzacions que fa molts anys que funcionen, però a nivell de festa general, de donar-se a mostrar i participar activament en una festa, és més pudorosa, li fa més vergonya, allò que diran...

25. I ara li demanaríem fins quan fa comptes viure a ca seva, però sabem que ja viu amb en Joan i viuen en una nova ca seva, així que aquesta pregunta no té molt sentit!

26. Ordena (de més a menys important): doblers, salut, feina, amor, poder.

Salut, amor, feina, poder i doblers.

27. Què et preocupa més (de més a menys): atur, inseguretad ciutadana, sida, droga, accidents de circulació ?

Accidents de circulació, atur, inseguretad ciutadana, sida i droga.

28. Ens sabries dir alguns cosa d'en Mingo Revulgo?

Sé que és una persona amb idees republicanes que va viure a Algaida, que es va casar a Montuïri,... un poc el que he llegit al calendari de l'Ajuntament... Abans de llegir el calendari sabia que era una persona lligada a les lletres, sabia que havia escrit teatre, però no sabia que hagués estat mestre. També sabia que havia tengut molta relació amb Montuïri perquè hi té un carrer. Tampoc sabia que havia estat a Catalunya, trob que està molt bé la divulgació que s'ha fet de la gent algaidina que ha fet coses bones.

(Uf, ens ha deixat sense paraules. Un 10 per a la pregunta sorpresa. Sap moltes coses de l'algaidí més conegut com Pere Ca-

pellà; però, tot s'ha de dir, ha confessat que si l'haguéssim agafat dues setmanes abans, no n'hauria sabudes tantes, aquest pic has duit sort! Com ja sabeu, enguany a Algaida celebrem l'any Pere Capellà i nosaltres d'aquesta manera volíem col·laborar a fer conèixer un poc més aquest personatge, però hem de dir que na Cati duia la lliçó estudiada).

29. Què més t'agradaria que t'haguéssim demanat?

No ho sé, ara estic com en blanc.

30. De qui t'agradaria saber aquestes coses per entrevistar-lo el següent mes?

Havia pensat amb en Toni Sánchez, encara que se'm va fer un poc difícil, ja que cercava algú que sigui emprenedor dins Algaida. En Toni ho és perquè s'ha posat al capdavant d'un negoci i al mateix temps amb inquietud perquè està a un grup, sé que fan coses amb el grup... i havia pensat amb ell.

31. Vols afegir qualche cosa?

No! És que estic molt empegueïda... (Li hem dit que això també ho posaríem i ens volia fer xantatge. Ens va dir: "si us dic qualche cosa per afegir no ho posareu això d'empegueïda?) No, no vull dir res, ja... (Al final esperàvem que amollàs qualche comentari i li teníem la gravadora en marxa, però s'ha sentit intimidada i ens l'ha aturada!)

Molt bé amics, aquesta ha estat la xerradeta d'aquest mes. Moltes gràcies Cati! Per cert, hem de dir que en teoria ha de fer repòs, però està ben sol·licitada. El telèfon va sonar un parell de pics! Has de fer més bonda! Finalment, gràcies a tots vosaltres també! Us esperam el pròxim mes amb molta d'il·lusió!!

M. Magdalena Molleta
Guillem Fiolet

A pesar de ja esser mort el tenim que recordar an en Pere Capellà. Mingo Revulgo es posà per esser més popular. En lletres molt destacà amb sa gran intel·ligència, mirau quina penitència en sa vida li tocà.

Per esser republicà, idees que ell tenia, va haver de fugir un dia de ca seva i s'amagà. Però bé el varen cercar per poder castigar-lo i junt amb un companyó de Felanitx s'embarcà.

Amb una petita barca sa vida es varen jugar i a Barcelona arribaren per poder tranquils estar. Allà feren sa campanya fins el dia que s'acabà. Llavor ells varen tornar; ben assustat ell estava; sabia que l'esperava un càstig 'ver de purgar.

Després de tot es procés, se va posar a treballar; ben aviat demostrà que en lletres superava i comèdies publicava que molt varen agradar.

Però no va tenir sort durant es curs de sa vida, perquè es do que posseïa era digne d'admirar i no el pogué desarrollar perquè molt jove moria.

Climent Garau i Salvà

«El tancament d'una emissora de ràdio que a penes parlava i es limitava a potenciar la música en català, sobretot la feta per illencs, és un acte miserable», (Gabriel Bibiloni, professor de la UIB). Si teniu 5 euros gastadors, podeu destinar-los a la compra del CD que ha editat la **plataforma per la continuïtat de somràdio** i que inclou un tema de cadascun dels següents grups: Antònia Font, Els Pets, Amb una mica de sort, Ja t'ho diré, Mesclat, Tomeu Penya, Música Nostra, S'Albaida, Biel Majoral, Fora des sembrat, Stock de Rock, Joan Bibiloni, Menaix a truà, Oprimits i Inventari. Com a homenatge a una música ara silenciada de manera tan absurda pel Govern del PP, reproduïm la lletra d'algunes de les cançons incloses al disc. Contra la intolerància, visca la llibertat!

Cap control

Amb una mica de sort

Després d'uns quants segons
de poc control incontrolat.
Just després de fer com si començar
amb càustica velocitat
has decidit aturar,
has perdut seguretats.

Després d'uns quants segons
davant la boca del canó
has mirat al cel ple d'interrogants
que un a un contestaràs,
tan si vull com si no.
Tan m'és si dius la veritat.

Allibera els sentits i mira al voltant
que tot serà més fàcil.
No t'espantis per res i ves apostant
per tu i per tot el que t'agradi més.

Després d'uns quants segons
on tot pareix tenir un final,
t'has mirat de nou sense pensar
que un sol segon ja et pot canviar
la història de cop.
Res et podrà controlar.

[Que res
ni ningú
t'impedeixi
fer el que
desitges
per diferent
que això
pugui ser...]

Es camión d'Algaida

Biel Majoral

lletra: Llorenç Capellà "Batle"

Qui està avorrit que es pengi
que avui són doblers.

Es camion d'Algaida diu que està empegueït
perquè en entrar dins Palma
tothom l'apunta amb so dit.
Val-t'aci't, val-t'aci't en es quebrat
jo que hi havia posat
es pocs doblers que tenia
ara amb una picardia
diu que ha quebrat, diu que ha quebrat.

Més de quinze mil pessetes
diu que té de perjudici
i ara amaga es benefici
fent es paper d'en manetes.

Si m'haguessin registrat
pes govern amb escriptura
és ben segur per ventura
doblars cap n'hagués tocat.

Diu: si me voleu citar
ara xerra d'apurat
es pocs doblers que ha guanyat
es misser s'ho menjarà.

Es camion d'Algaida diu que està empegueït
perquè en entrar dins Palma
tothom l'apunta amb so dit.
Val-t'aci't, val-t'aci't en es quebrat
jo que hi havia posat
es pocs doblers que tenia
ara amb una picardia
diu que ha quebrat, diu que ha quebrat.

L'home sí fa la història, Pere Capellà

PREGÓ DE LES FESTES DE SANT HONORAT 2004 | CONTINUACIÓ

més dels seus primers intents d'expressar críticament i per escrit els coneixements que havia anat adquirint, primeres col·laboracions a *Cultura Obrera* o a *La Voz de Porreras* i sobretot a l'algaïdina *La Razón*, també lògicament havia d'acceptar la pràctica política. Fou, el seu, un compromís polític inequívoc. I milità a Esquerra Republicana, sí, senyores i senyor, aquella Esquerra Republicana Balear on il·lusionadament hi treballaren —perquè la política és un treball, una dedicació sense condicions, una presa de consciència, fins i tot una passió per la llibertat: en cas contrari es converteix en exercici primari del poder— personatges tan il·lustres com Emili Darder, Oliver Domenge, el meu oncle Josep Serra, Bernat Marquès, entre molts d'altres. Pere Capellà, abans i després ja afiliat a Esquerra Republicana, es va decidir per una actitud decidida i valenta: evidència en tot moment el seu republicanisme, també es manifestà contrari a la pena de mort o sigui, fervent i apassionat partidari de la seva abolició —recordem el seu article *Sobre la pena de muerte*, publicat el 1935, per exemple—, i consegüentment es declarà advers —no podia ser d'altra manera— a la monarquia i especialment al borbònisme, atacà el govern del bienni negre i el *verguisme*, insistí una i altra vegada en la necessària caiguda i desaparició dels cacics (ho va fer en una Mallorca patèticament i lamentablement dominada pel caciquisme i la política de favors!), defensà la formació cultural com a eina fonamental per assolir una societat lliure i justa... Aquest és el Pere Capellà que m'emociona, que fins i tot m'apassiona, ho dic sincerament, perquè és també el Pere Capellà que vaig trobar a l'hora de llegir, amb serenitat, la seva obra literària: des d'aquell primer llibret *Cansons republicanes* —el recorden?, crec

que es va publicar a principis dels anys trenta— fins a l'obra posterior, ja acabada la guerra *incivil* (una vertadera llosa de mort per a la creació i el pensament lliures), amb la dedicació al teatre i fins i tot, per què no dir-ho?, amb les seves col·laboracions periòdiques, redactades amb humor i ironia punyents, com a *Mingo Revulgo*.

Però jo no he vengut a parlar de l'obra de Pere Capellà —d'altres ja ho han fet i amb prou coneixement: Massot i Muntaner, Gregori Mir, Joan Miralles i, més recentment, la intel·ligent investigadora, dotada d'un gran sentit crític, Maria Magdalena Alomar—, sinó del Pere Capellà com a exemple cívic. I és així perquè l'un —l'intel·lectual, el creador literari— i l'altre —l'home amb consciència de classe— no es poden separar. Són el mateix. Cert, ben cert: són la mateixa realitat històrica insubornable.

La primera referència que em va arribar, de viva veu, sobre en Pere Capellà es va produir a la rebotiga de l'apotecaria del meu oncle Josep, a Sóller. L'oncle era batle republicà del poble en el moment que es rebel·laren els militars aquell fatídic 18 de juliol de 1936. Allà, a la rebotiga, es parlava amb una relativa «normalitat» (les cometes són mal intencionades, com podeu imaginar), de Gabriel Alomar, d'Emili Darder, d'Andreu Crespí i, entre d'altres, de Pere Capellà. Era a finals dels quaranta —jo, un jove estudiant de batxillerat desconcertat, però inquiet— i, la veritat sia dita, l'atmosfera social i política del moment no possibilitava gaires filigranes. Així i tot, el meu oncle, al qual varen commutar la pena màxima per la de cadena perpètua i es va passar a la presó —allà, al carrer de la Pietat: hi paraven els malalts crònics— uns

Pregó de les festes de Sant Honorat

dotze anys, no va renunciar en cap moment a la seva creença política. Com el mateix Pere Capellà. Anys després, jo, exercint de periodista a Palma, vaig cometre un error greu: confondre Pere Capellà amb el «teatro regional» de la companyia Artis. La joventut a vegades és agosarada, però també imprudent; en ocasions confon el sentiment de rebel·lia amb la inexactitud. De fet, aquell error va tenir —malgrat fos conseqüència imperdonable d'una valoració precipitada i immadura— un aspecte positiu: em va permetre conèixer la filla del dramaturg i home —polític— represaliat, na Margalida. Ella em va citar en un bar ja desaparegut de Palma, el Tebas, prop del teatre Principal. Aquella trobada va ser important per a mi, ja que vaig poder aprofundir en la vida i l'obra de Capellà; se'm va estimular a fer una lectura més asserenada, més realista, menys influenciable per la temporalitat d'obres com *Sa pesta* o *L'amo de Son Magraner*, per exemple. I aleshores vaig descobrir l'autèntic Pere Capellà. Vaig adonar-me que, a causa de les circumstàncies que vivíem, una dictadura que afalagava els baixos instints polítics i culturals, Pere Capellà havia estat deformat —la censura de l'Artis o dels Valls-Estelrich, sens dubte per a congraciarse amb el franquisme i els seus caps visibles a l'illa, havia fet matx en els textos teatrals del nostre personatge— i, fins i tot, si m'ho permeten dir, l'havien absurdament mutilat. És per això que pocs anys

després vaig escriure, rectificat la meua posició inicial, que el teatre de Capellà «hauria tengut un altre valor molt distint en un context normalitzat, que no el que li varen obligar a jugar dins la dictadura» i afirmava tot seguit (i ara em reafirm en la apreciació) que «no escrivia “teatro regional”, sinó senzillament teatre». De fet, aquest procés personal de revalorització va coincidir, quasi bé, amb la lectura —l'any 1972— d'una de les primeres obres del seu fill Llorenç: *El pallaso espanyat*. Quina dimensió humana més aclaparadora i subjugant, de valentia i alhora de serenitat, la d'aquells homes empresonats per motius polítics i per haver evidenciat la seva fidelitat republicana! Allà, en una íntima i literària correspondència (amb la presó d'Alcalá de rerafons), hi havia en Pere Capellà, el conco Joan i tots els éssers que havien patit la injusta, absurda i anihiladora persecució i posterior manca de llibertat. La dimensió cívica de Pere Capellà se'm va fer més evident, més palesa. I no sols els vaig admirar des de la distància intel·lectual, sinó que el vaig comprendre, em vaig fer solidari amb el seu patiment i amb la seva lluita social.

No en tenc cap dubte, amigues i amics: Pere Capellà és un exemple de civilitat. D'home compromés i conscient. D'intel·lectual insubornable. De ciutadà lliure i que va creure, i que encara ara creu a través de la seva riquesa literària perdurable, en els éssers lliures dins una societat justa. Si aquest, el de voler ser lliures i possibilitar la llibertat en un futur no massa llunyà de la societat, va ser el pecat de Pere Capellà, jo, aquí, en el poble del seu naixement, Algaida, i ara que la cosa va de festa i de gresca, també em declar pecador impenitent. «Sols vull pau. Viure a la caseta del

L'home sí fa la història, Pere Capellà

pontet i cercaré qualche feina independent: conrador, si no en trob d'altra», fa dir Llorenç a Joan un 25 de març (posin l'any vostès, si els ve de gust) o sigui, valorar el sentit i la pràctica de la llibertat. Només els dictadors, els tirans, els polítics de volada curta poden tenir una ambició diferent i suspecta: la repressió com a poder, la repressió per emmudir els pobles i destruir-los en el propi i mesquí benefici individual. L'antítesi, per tant, de Pere Capellà.

També és per això, per tot el que he exposat fins ara, que voldria recordar unes paraules que Capellà va escriure a *Sa pesta* i que fa dir a un dels seus personatges, na Mimí: «Esper, especialment de vostès, que sabran estar a s'altura de ses circumstàncies, mostrar-se tant tranquils davant sa mort, com tranquils estaven davant sa matança», perquè ell, Pere Capellà, en va ser un exemple de serenitat davant el patiment, davant la insolidaritat i davant la mort. I es va saber sobreposar en tot moment. Va tirar endavant, no va permetre que li coaccionassin la llibertat de pensament —encara que ho havia de fer subtilment i amb l'elegància de la ironia a causa de la dictadura. Aquest és el Pere Capellà que va fer història, una part important de la història contemporània. I ho va fer d'una manera senzilla, sens dubte l'única forma possible de fer història: amb el seu exemple, amb el seu comportament i amb la força de la convicció. ¿Em permeteu que citi, en aquest moments (just començat un nou segle i un nou mil·lenni) que alguns polítics fan ús i abús de l'ambigüitat idiomàtica (retorn al bilingüisme) i de la deformació ideològica (cerimònia de confusió entre dretes i esquerres), un fragment d'un dels seus poemes —*Jo sóc català*— que s'ha convertit en el meu nord cultural?

«Jo sóc balear;
jo sóc de Mallorca,
català insular»,
i acaba amb una afirmació rotunda, que no permet ambigüitats ni falses interpretacions:

«Jo sóc mallorquí,
i és la meva glòria
ésser català
per la meva història».

Què més podria dir? Un pregó no és una conferència literària, ni una lliçó magistral —tan desfasades, per altra part, quan la majoria d'acadèmics s'han convertit, per activa o per passiva, en hagiògrafs del poder—, ni un text floral per a satisfer aquelles consciències mig adormides. Estam de festa, repetesc, i la festa s'ha de viure amb intensitat i amb un punt de follia alliberadora. Malgrat tot, no voldria finalitzar la meva intervenció —si fos estimulants, un gra de sorra dins el reconeixement definitiu del personatge, ja em daria per ben satisfet— sense evidenciar la meva personal i intransferible emoció per trobar-me reunit aquí amb tots vostès, autoritats municipals i poble d'Algaida. Que hagin possibilitat que el 2004 sigui l'any Pere Capellà és un acte de justícia, i també una decisió coherent i necessària pel reconeixement d'un dels fills més destacats del poble, però sobretot i especialment és una manera inequívoca de recobrar la història —la història real: la que fa el poble i cadascun dels seus ciutadans— sense prejudicis. La decisió que han acordat els honora, certament.

Ara jo he d'emmudir, i que Pere Capellà —no per un any, sinó per sempre: *sæcula sæculorum* deien els capellans de la meva infantesa, quan encara sabien llatí— contiui el discurs de la llibertat.

Visca Pere Capellà! Visca Algaida! I bones festes!

Antoni Serra

L'home sí fa la història, Pere Capellà

Digníssimes autoritats,
estimats fills i parents de Pere Capellà,
amigues i amics,
ciutadans lliures d'Algaida,

sé, perquè no som tan betzol, que un pregó ha de ser festiu, però el que jo he preparat —i que ara llegesc amb un punt d'emoció, esper que amb la protecció de sant Honorat i sant Antoni— és bàsicament reivindicatiu. I ja em perdonaran vostès si no m'he decidit per un pregó heterodox, configurat dins les clàssiques lleis —algun ésser convencional, però no lúdic ni necessàriament lúcid, les degué inventar, o no?— de l'academicisme rutinari, benpensant i equilibradament afalagador. O sigui, tal vegada el pregó que alguns poden esperar d'una persona que abans es preocupa per la forma jocfloralista que no pel contingut, la intensitat i la dimensió humana de la vida, al cap i a la fi la vida de les dones i els homes que són la història real. Però jo, a l'hora de parlar d'un dels fills més significatius i representatius d'Algaida, com és en Pere Capellà, no podia deixar-me temptar per la facilitat simplista de la rutina. Perquè encara que es tractà d'un encàrrec oficial —el de l'Ajuntament algaidí a través del seu regidor de Cultura— jo, que som un xic incrèdul i poc o gens obedient, ho vaig considerar una ineludible responsabilitat i una obligació lliurement assumida. I és així perquè tenc, tots els mallorquins i tota la gent de parla catalana tenim un deure amb Pere Capellà, el fill de Llorenç Capellà Garí (mestre Llorenç *Batle*, glosador i sabater d'ofici), sí, un deure amb l'home, amb l'intel·lectual, amb la persona compromesa que va ser en Pere Capellà. Ell, ho dic sense embuts, no va respondre precisament als

cànons i models tradicionals, ans el contrari, ell simbolitzà i simbolitza encara ara —almanco així ho crec— l'esperit de lluita contra la injustícia o sigui, la lluita per la llibertat social, política i també cultural, fins i tot diria essencialment cultural (sense cultura només hi ha mort i destrucció), al cap i a la fi la lluita de l'home amb consciència de classe que va tenir la virtut, a més de la gosadia, d'inserir-la en el temps i la societat que li va tocar de viure. Ja ho veieu, amics meus, he elegit el camí directe i contundent. No podia ser d'altra manera.

I és per això que he decidit posar un títol també reivindicatiu, contra el costum, a aquest pregó: *L'home sí fa la història, Pere Capellà*.

Intentaré explicar les raons, si em permeten la indisciplina de la heterodòxia. Gràcies. Pere Capellà, nat a aquest poble el 1907 (prest farà cent anys!), no va tenir una vida fàcil. És cert que ell, de jove, va viure un temps d'esperances: sens dubte per aquesta circumstància —tenir esperança en el futur— es va fer mestre, va adquirir consciència intel·lectual i, com a intel·lectual responsable, prest va comprendre que el món —el petit món de cada dia, al del seu poble i el de Mallorca per extensió— no era un món ideal i floral, un món que Huxley caricaturescament definí com a *món feliç*, ja que, a l'hora de la veritat, hi havia implícit un sentiment subtil —i no tan subtil— de submissió i de renúncia. Pere Capellà, a més del seu treball professional (ajudar a formar gent jove, saba nova, per aconseguir un futur més digne i lliure), que va exercir a terres del Principat, al poble de Montcada i al barri barceloní de Sants; a